

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro základní vzdělávání

JELENSKÁ ENVIRONMENTÁLNÍ A KAMARÁDSKÁ ŠKOLA

Školní vzdělávací program Základní školy Horní Jelení, příspěvkové organizace
zpracovaný podle RVP ZV

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Údaje o škole:

- Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
- Kolářského 414, 533 74 Horní Jelení
- IČO 60157941
- Ing. Pavla Nádeníková, ředitelka školy
- Tel. 464601235, 464601234
- www.zshj.cz, info@zshj.cz
- Mgr. Ilona Schwarzová, koordinátor ŠVP

Zřizovatel školy

- Město Horní Jelení
- Komenského náměstí 114, 533 74 Horní Jelení
- Tel. 466 673 120

Platnost dokumentu od 1. 9. 2023

V Horním Jelení 31. 8. 2023

Ing. Pavla Nádeníková
ředitelka školy

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Historie školy

S výstavbou budovy školy se započalo 15. srpna 1927, škola byla předána k užívání dne 28. října 1929, tedy k výročí vzniku Československé republiky.

V roce 1977 bylo v akci „Z“ přistaveno 7 nových učeben a 8 kabinetů, o 20 let později přibyla tělocvična, šatny, školní jídelna včetně kuchyně a tři služební byty.

V roce 2007 prošla původní budova rozsáhlou rekonstrukcí a v roce 2009 bylo předáno k užívání další patro vybudované z dosavadních půdních prostor. Zde vznikly nové odborné učebny s kabinety a studovna. V areálu školy bylo vystavěno víceúčelové venkovní hřiště. V roce 2019 byla na pozemku školy vybudována výuková přírodní zahrada. V únoru 2021 byla zkolaudována přístavba galerie pro diváky sportovních akcí.

2.2 Úplnost a velikost školy

Základní škola je plně organizovaná s devíti postupnými ročníky, celkový počet žáků se pohybuje kolem 250.

Škola je spádovou školou pro obce Dolní Jelení, Jaroslav, Radhošť, Týnišťko a Sedlíštko. Autobusové zastávky jsou umístěny před budovou školy.

Škola sdružuje :

1. Základní školu	IZO 0 6 0 1 5 7 9 4 1 s kapacitou 350 žáků
2. Školní jídelnu	IZO 1 0 2 8 4 2 5 4 0 s kapacitou 300 jídel
3. Školní družinu	IZO 1 1 7 5 0 0 2 6 7 s kapacitou 75 žáků

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitelka, zástupkyně ředitelky, učitelé prvního a druhého stupně, asistentky pedagoga a vychovatelky školní družiny. Věkové složení je pestré od mladých pedagogů až po velmi zkušené. Ve sboru jsou zastoupeni pedagogové s kvalifikací pro dyslektickou a logopedickou péčí o žáky, a to především na 1. stupni. Na škole pracuje výchovný poradce, metodik prevence, koordinátor environmentální výchovy, koordinátor ICT a koordinátor ŠVP.

Prioritními oblastmi DVPP jsou psychologie, pedagogika, osobnostní a sociální výchova, moderní metody v didaktice předmětů a v neposlední řadě i práce s digitální a komunikační technikou.

2.4 Dlouhodobé projekty

1. stupeň: Součástí výuky je pravidelný předplavecký výcvik v 1. a 2. ročníku, plavecký výcvik ve 3. a 4. ročníku, kurz dopravní výchovy ve 4. ročníku. Každoročně pořádáme soutěž pěveckou, recitační.

2. stupeň: Pro žáky 6. ročníku organizujeme adaptační kurz. Žáci 7. a 8. ročníku se účastní lyžařského výcviku.

Žáci školy se účastní oborových olympiád a dalších soutěží.

Informace o svých aktivitách škola sděluje zákonným zástupcům a další veřejnosti prostřednictvím webových stránek www.zshj.cz.

Na 1. i 2. stupni probíhá každoročně projekt Ochrana člověka za mimořádných situací, Den projektů (projekty k průřezovým tématům od 4. ročníku) a Den finanční gramotnosti.

2.5 Spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími subjekty

Spolupracujeme se zákonnými zástupci, kteří mohou školu navštívit mimo termín třídních schůzek, tedy kdykoli po dohodě s vyučujícími.

Škola pořádá Dny otevřených dveří, kdy mají zákonní zástupci možnost se přímo zúčastnit výuky. O průběhu vzdělávání žáků jsou informováni průběžně mimo jiné na třídních schůzkách nebo konzultacích jednotlivých vyučujících, nejméně jedenkrát ročně probíhají schůzky ve trojici (žák, rodič, učitel). Dobrá komunikace se zákonnými zástupci je jedním z hlavních cílů školy. Velmi podstatné pro správnou realizaci školního vzdělávacího programu je právě jejich vtažení do procesu vzdělávání svých dětí, toho není možné bez kvalitní vzájemné komunikace dosáhnout. Pomáhají např. při zajišťování školních výletů, vedení zájmových kroužků a dalších školních akcích.

Úzce spolupracujeme s obcí, školskou radou (od 29.11. 2005), mateřskou školou, Pedagogicko psychologickou poradnou v Pardubicích, Speciálním pedagogickým centrem Svítání, Centrem volného času, Sokolem, městskou knihovnou, Domem dětí a mládeže v Holicích, Ekocentrem Paleta v Pardubicích, Záchranou stanicí a ekocentrem Pasička v Boru u Skutče, místním a holickým hasičským sborem, policií, Kulturním domem v Holicích, Plaveckou školou Vysoké Mýto, dopravním hřištěm ve Vysokém Mýtě, NPI Pardubice, SCIO, CERMAT.

3 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.

3.1 Zaměření (priority) školy.

Škola je v oblasti, kde zákonní zástupci nemají možnost volby jiné školy, proto musí poskytovat vyvážené všeobecné vzdělání zaměřené na „aktivní dovednosti“ žáků, přístupné všem dětem a nelze se profilovat jednostranně.

Přesto jsou 3 oblasti, které považujeme za prioritní a na které se chceme v rámci výuky zaměřit. Jsou obsaženy v názvu vzdělávacího programu „Jelenka – Jelenská environmentální a kamarádká škola. Chceme u žáků posilovat povědomí sounáležitosti se svojí rodinou, školou, obcí a regionem, s jejich minulostí, současností i budoucností, vytvářet a rozvíjet vztahy k okolní krajině a přírodě, k jejich poznávání a ochraně a v neposlední řadě posilovat vztahy

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
vzájemné spolupráce, pomoci a tolerance. Škola má zpracovaný Školní program proti šikanování.

Rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, v cizím jazyce a v informačních a komunikačních technologiích považujeme za samozřejmé.

Součástí školního vzdělávacího programu jsou Standardy pro základní vzdělávání.

Nově přijatým žákům, kteří k nám přecházejí z jiné školy, pomáháme v adaptaci na nové podmínky.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí

Základní vzdělávání má žákům pomoci získávat a postupně zdokonalovat klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.

Klíčová kompetence	Čím přispíváme k jejímu utváření a rozvíjení
<p>1. <u>Kompetence k učení</u> <i>(Spočívá v osvojování strategie učení a motivování žáka k celoživotnímu učení.)</i></p>	<p>Vedeme žáky k tomu, aby využívali vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojovali získané poznatky do širších celků, nalézali souvislosti, získané poznatky kriticky posuzovali, poznávali smysl a cíl učení a měli pozitivní vztah k učení. Vedeme žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací, k používání odborné terminologie, k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů a k propojování poznatků z různých oblastí</p> <p>Klademe důraz na čtení s porozuměním, práci s textem. Maximalizujeme žákům šanci prožít úspěch. Pracujeme s chybou. Stanovujeme si dílčí cíle. Podněcujeme vlastní úsudek, iniciativu, tvořivost (například práci na projektech), zodpovědnost, komunikační dovednosti, spolupráci, práci v týmu a poznávání vlastních možností. Umožňujeme žákům prezentovat vlastní výsledky, podporujeme účast na soutěžích. Vytváříme takové situace v nichž má žák radost z učení. Rozvíjíme postoje, dovednosti a způsoby rozhodování metodami, které umožňují přímou zkušenost. Dáváme dostatek informačních zdrojů a učebních impulsů. Propojujeme informace se skutečným životem. Při výuce pracujeme s přiměřeným učivem. Necháváme žáky samostatně pracovat a organizovat vlastní činnost. Vytváříme motivující prostředí. Hodnotíme formou zpětné vazby, hodnotíme za to, co žák zvládá, ne za to, co neumí. Využíváme kladného hodnocení. Vyučujeme bez situací nerovnosti a ponížení. Zařazujeme metody, které podporují zvědavost. Dáváme všem žákům k učivu konkrétní názor (pomůcku), učivo předkládáme s využitím co nejvíce smyslů, žáci individuálně manipulují s názornými pomůckami, pozorují, třídí a rozlišují. Vedeme žáky k úvahám o problému, k vyjádření vlastních závěrů, klademe důraz</p>

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	<p>na porozumění učivu. Přistupujeme k žákům individuálně podle jejich schopností a intelektových možností, zvláště při hodnocení výsledků práce. Posilujeme jejich sebedůvěru. Jsme osobním příkladem.</p>
<p>2. <u>Kompetence k řešení problémů</u></p> <p><i>(Spočívá ve schopnosti žáka tvořivě myslet, logicky uvažovat a samostatně řešit problémy.)</i></p>	<p>Podněcujeme k objevování vzájemných vztahů a příčin přírodních, společenských a dalších jevů a dějů. Poznatky nejsou žákům podávány v hotové podobě, necháváme žáky hledat různá řešení problémů. Upozorňujeme na více možností řešení. Učíme žáky svá řešení obhájit. Uplatňujeme mezipředmětové vztahy. Umožňujeme žákům hledat nové informace, třídit je a propojovat s učivem. Nabízíme problémové úlohy z praktického života. Podporujeme uplatňování základních myšlenkových operací – srovnávání, třídění, analýza, syntéza, zobecňování, abstrakce. Rozvíjíme schopnost logického uvažování. Vedeme žáky k tomu, aby se nedali odradit případným nezdarem, došli ve své činnosti k závěru, našli řešení a zároveň si uvědomili zodpovědnosti za svá rozhodnutí.</p> <p>Vedeme žáky k týmové práci při řešení problémů a tím i k poznání, že spolupráce je prospěšnější než rivalita.</p>
<p>3. <u>Kompetence komunikativní</u></p> <p><i>(Spočívá ve schopnosti žáka všestranně a účinně komunikovat s ostatními osobami.)</i></p>	<p>Dáváme prostor pro komunikaci různými formami (ústní a písemná komunikace, výtvarné a technické prostředky atd.) ve škole i mimo školu. Necháváme žáky při každé činnosti hovořit o pozorovaném jevu nebo o vlastním způsobu řešení daného úkolu. Umožňujeme žákům hovořit o poznaných souvislostech a zkušenostech z jejich života, dáváme žákům prostor k vyjádření vlastního názoru. Vedeme žáky ke správnému odbornému vyjadřování .</p> <p>Učíme žáky nejen komunikovat, ale i naslouchat druhým. Vedeme je k umění vyslechnout jiný názor a případně se s ním ztotožnit. Využíváme informační a komunikační prostředky. Klademe otázky vyžadující souvislejší odpovědi a vytváříme podmínky k diskusi za dodržování komunikačních pravidel. Podporujeme skupinové formy práce a podporujeme dobré vztahy jako předpoklad zájmu komunikovat.</p>
<p>4. <u>Kompetence sociální a personální</u></p> <p><i>(Spočívá ve schopnosti žáka spolupracovat s ostatními a respektovat je.)</i></p>	<p>Učíme žáky respektovat odlišnosti osobností, vedeme je ke vzájemné ohleduplnosti a pomoci.</p> <p>Učíme žáky požádat o pomoc, ale také ochotně pomoc dle svých možností poskytnout. Žáky vedeme k vzájemné toleranci a zodpovědnosti za plnění dílčích částí společného úkolu. Používáme skupinovou práci žáků, vzájemnou pomoc při učení. Žáky vedeme k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se podílejí. Vedeme k ohleduplnosti ke starším a nemocným lidem, k porozumění odlišnému způsobu života lidí jiných kultur. Vedeme žáky k vytváření dobrých vzájemných vztahů mezi nimi, mezi žáky a učiteli, k vzájemnému respektu. Usilujeme o vytvoření přátelské atmosféry v kolektivu, včetně dobré spolupráce se zákonnými zástupci.</p>
<p>5. <u>Kompetence občanské</u></p>	<p>Žáky vedeme k ohleduplným a citovým vztahům k lidem, k přírodě i ke kulturám a etickým hodnotám.</p> <p>Žáky vedeme k vzájemné úctě, sounáležitosti a uznání; i</p>

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p><i>(Spočívá v přípravě žáků na uplatňování jejich práv a na plnění jejich povinností.)</i></p>	<p>k respektování individuálních rozdílů. Snažíme se o rozvíjení kritických postojů k negativním projevům ve škole i ve společnosti; rozvíjíme schopnosti empatie. Ve třídních kolektivech si žáci stanovují společně pravidla chování. Žáky vedeme k třídění odpadů, klademe důraz na environmentální výchovu. Žáky vedeme k tomu, aby se naučili samostatně rozhodovat a zároveň nést důsledky svých rozhodnutí, vysvětlujeme jim nutnost dodržovat mravní hodnoty a slušné jednání. Učíme žáky zaujímat odmítavé postoje k útlaku a násilí. Toho dosahujeme i aktivním zapojením do kulturních a sportovních aktivit. Vedeme žáky k cítění sounáležitosti s třídním kolektivem, s místem svého bydliště, svého regionu, státu, Evropy, ke snaze o uvědomování si svých práv a co nejlepší plnění svých povinností.</p>
<p>6. <u>Kompetence pracovní</u></p> <p><i>(Spočívá v poznávání a rozvíjení vlastních schopností a uplatňování získaných vědomostí a dovedností při volbě povolání.)</i></p>	<p>Žáky vedeme k osvojování základních pracovních dovedností a návyků. Vedeme je k objektivnímu sebehodnocení a hospodárnému využívání materiálů. V souvislostech s individuálními dispozicemi žáků je vedeme k udržování pořádku svého pracovního místa, učíme je pečlivosti a odpovědnosti za výsledky vlastní práce. Zařazujeme prvky činnosti učení, dbáme na dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při různých činnostech. Seznamujeme žáky s různými obory lidské činnosti. Poskytujeme žákům dostatečný servis při výběru profese a dalšího studia. Seznamujeme žáky se základními skutečnostmi pracovního života.</p>
<p>7. <u>Kompetence digitální</u></p> <p><i>(Spočívá ve schopnosti žáka orientovat se v digitálním prostředí, bezpečně a tvořivě využívat digitální technologie při učení, práci i ve volném čase)</i></p>	<p>Žáky učíme ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace. Vedeme žáky k volbě vhodných postupů, které odpovídají konkrétní situaci a účelu. Učíme žáky vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků, využívat digitální technologie tak, aby si usnadnili práci, zefektivnili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce. Pomáháme žákům pochopit význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznámit se s novými technologiemi, kriticky hodnotit jejich přínosy a reflektovat rizika jejich využívání. Vedeme žáky k předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních při spolupráci, k tomu, aby při komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jednali eticky.</p>

3.3. Zabezpečení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

3.3.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vycházíme ze zákona č. 561/2004 Sb. a vyhlášky č. 27/2016 Sb. (vždy ve znění posledních novel) a z RVP ZV, kapitoly č. 8, kde jsou popsány možnosti a podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností potřebuje poskytnutí podpurných opatření. Účelem této podpory je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti.

Na základě tzv. Plánu pedagogické podpory (PLPP) nebo doporučení PPP jsou žákovi přizpůsobovány vzdělávací strategie.

PLPP sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli konkrétních vyučovacích předmětů, výchovným poradcem nebo speciálním pedagogem. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky se zákonnými zástupci žáků, pedagogy, vedením školy i žákem samotným. V případě, že PLPP nefunguje, doporučí škola žákovi vyšetření v pedagogicko psychologické poradně (PPP). Vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka, zpracuje škola na základě doporučení PPP individuální vzdělávací plán (IVP). Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení PPP. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu a je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Vzdělávání podle IVP je možné pouze s písemným informovaným souhlasem zletilého žáka nebo zákonného zástupce. V případě podpurného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpurných opatření stanovená v RVP ZV.

Naplňování IVP vyhodnocuje škola s PPP nejméně jednou ročně.

Očekávané výstupy upravujeme nebo nahrazujeme vzdělávací obsah, jehož realizaci objektivně neumožňuje jejich znevýhodnění, jiným vzdělávacím obsahem, pokud to vyžadují speciální vzdělávací potřeby žáků, a to pouze na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Klademe velký důraz na spolupráci a komunikaci mezi školou a rodinou žáka, protože bez spolupráce rodiny a školy nelze dosáhnout úspěchu.

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho zákonných zástupců a PPP. V rámci školy jde pak především o spolupráci třídního učitele, ostatních vyučujících žáka, asistenta pedagoga, výchovného poradce a vedení školy. Tito jmenovaní spolu s pracovníky školských poradenských zařízení spolupracují při řešení problémů týkajících se vzdělávání těchto dětí. Spolupráce školy a pedagogicko psychologické poradny v Pardubicích je na velmi dobré úrovni.

3.3.2 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Speciální vzdělávací potřeby mají i žáci nadaní a mimořádně nadaní. Stejně velkou pozornost, kterou věnujeme žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, se snažíme věnovat i žákům nadaným a mimořádně nadaným. Žáci, kteří projevují mimořádné nadání, jsou vyšetřeni v pedagogicko psychologické poradně, kam jsou se souhlasem zákonných zástupců posíláni, a na základě doporučení poradny jsou vzděláváni podle individuálních vzdělávacích plánů.

Individuální vzdělávací plán (IVP) mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a PPP. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel se zákonnými zástupci mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavení IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení PPP a je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP ředitelce školy, která je zaznamenána do školní matriky.

Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných vyžaduje individuální přístup v tom smyslu, že učitelé respektují osobnostní i zdravotní zvláštnosti těchto žáků. Jako pro všechny žáky, tak zvláště pro tyto (ale i jejich zákonné zástupce) je důležité, aby pro ně bylo prostředí školy přátelské a „neohrožující“, otevřené pro oboustrannou komunikaci.

Na základě doporučení PPP, SPC je možné vzdělávat žáka v určitém předmětu v jiném postupném ročníku, případně lze přeradit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku. Podmínkou pro povolení přerazení do vyššího ročníku je vyjádření školského poradenského zařízení a ošetřujícího lékaře a dále vykonání zkoušek z učiva ročníku, který nebude žák absolvovat.

3.4 Začlenění průřezových témat (tabulky).

Osobnostní a sociální výchova (OSV)									
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
Osobnostní rozvoj:									
OSV 1: rozvoj schopností poznávání	Projekt Z					A d a p t a č n í k u r z			
OSV 2: sebepoznání a sebepojetí	p								
OSV 3: seberegulace a sebeorganizace	o								
OSV 4: psychohygiena	h								
OSV 5: kreativita	á d k y d o p o h á d k y								
Sociální rozvoj:									
OSV 6: poznávání lidí	Projekt Z					A d a p t a č n í k u r z			
OSV 7: mezilidské vztahy	p								
OSV 8: komunikace	o								
OSV 9: kooperace a kompetice	h á d k y d o p o h á d k y								
Morální rozvoj:									

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

OSV 10: řešení problémů a rozhodovací dovednosti	Z					A			
	p					d			
	o					a			
	h.					p			
	d					t			
	o					a			
	p					č			
	o					n			
	h.					í			
OSV 11: hodnoty, postoje, praktická etika						k			
						u			
						r			
						z			

Výchova demokratického občana (VDO)

Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
VDO 1: Občanská společnost a škola				Projekt N a š e				Projekt	
VDO 2: Občan, občanská společnost a stát				t ř í d a				S p o l e č n ý	
VDO 3: Formy participace občanů v politickém životě				n a š e				s v ě t	
VDO 4: Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				s p o l e č n o s t					

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)									
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
<u>VMEGS 1:</u> Evropa - svět nás zajímá			Projekt E v r o p s k ý d e n j a z y k ů					Projekt S p o l e č n ý s v ě t	
<u>VMEGS 2:</u> Objevujeme Evropu a svět									
<u>VMEGS 3:</u> Jsme Evropané									

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Multikulturní výchova (MKV)

Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
<u>MKV 1:</u> Kulturní diference				N a š e t ř í d a n a š e s p o l e č n o s t			Projekt Ž i j e m e s p o l e č n ě			
<u>MKV 2:</u> Lidské vztahy										
<u>MKV 3:</u> Etnický původ										
<u>MKV 4:</u> Multikultura- lita										
<u>MKV 5:</u> Princip sociálního smíru a solidarity										

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Environmentální výchova (EV)									
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
EV 1: Ekosystémy		Projekt				Projekt			
EV 2: Základní podmínky života		S t r o m y				E k o s y s t é m y			
EV 3: Lidské aktivity a problémy životního prostředí									
EV 4: Vztah člověka a prostředí									

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Mediální výchova (MEV)									
Název tematického okruhu	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
<u>MEV 1:</u> Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení					Projekt Š k o l n í č a s o p i s				Projekt Č a s o p i s
<u>MEV 2:</u> Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality									
<u>MEV 3:</u> Stavba mediálních sdělení									
<u>MEV 4:</u> Vnímání autora mediálních sdělení									
<u>MEV 5:</u> Fungování a vliv médií ve společnosti									
<u>MEV 6:</u> Tvorba mediálních sdělení									
<u>MEV 7:</u> Práce v realizačním týmu									

4 UČEBNÍ PLÁN

4.1 Tabulace učebního plánu (hodin).

4.1.1 Učební plán – 1. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	Zkratka	Týdenní počet vyučovacích hodin v ročníku					Minimální dotace 1. - 5. r.	Disponibilní Dotace 1. - 5. r.
			1.	2.	3.	4.	5.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	ČJ	7+2	7+3	7+1	6+1	6	33	7
	Anglický jazyk	AJ	0	0	3	3	3	9	0
Matematika a její aplikace	Matematika	M	4	4+1	4+1	4+1	4+1	20	4
Informatika	Informatika	I	0	0	0	1	1	2	0
Člověk a jeho svět	Prvouka	Pr	2	2	2+1	0	0	11	3
	Přírodověda	Přv	0	0	0	1	1+1		
	Vlastivěda	VI	0	0	0	2	1+1		
Umění a kultura	Hudební výchova	HV	1	1	1	1	1	12	0
	Výtvarná výchova	VV	1	1	1	2	2		
Člověk a zdraví	Tělesná výchova	TV	2	2	2	2	2	10	0
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	PČ	1	1	1	1	1	5	0
Doplňující vzdělávací obor	Rozvoj osobnosti	RO	0	0	0	+1	+1	0	2
Celkem vyučovacích hodin			20	22	24	26	26	102	16
Celkem na 1. stupni odučeno týdně								118	

4.1.2 Učební plán – 2. stupeň

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	Zkratka	Týdenní počet vyučovacích hodin v ročníku				Minimální dotace 6. – 9. r.	Disponibilní Dotace 6. - 9. r.
			6.	7.	8.	9.		
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	ČJ	4	4+1	4+1	3+2	15	4
	Anglický jazyk	AJ	3+1	3	3	3	12	1
	Německý jazyk	NJ	0	2	2	2	6	0
Matematika a její aplikace	Matematika	M	4	4	4+1	3+2	15	3
Informatika	Informatika	I	1	1	1	1	4	0
Člověk a společnost	Dějepis	D	2	2	2	1+1	10	1
	Výchova k občanství	VO	0	1	1	1		
Člověk a příroda	Fyzika	F	2	2	2	1	20	4
	Chemie	CH	0	0	2	2		
	Přírodopis	Př	2	+1	1+1	1		
	Zeměpis	Z	2	1+1	1+1	1		
Umění a kultura	Hudební výchova	HV	1	1	0	1	9	0
	Výtvarná výchova	VV	2	2	1	1		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	VZ	1	0	0	1	10	0
	Tělesná výchova	TV	2	2	2	2		
Člověk a svět práce	Pracovní činnosti	PČ	+1	1	1	1	3	1
Doplňující vzdělávací obor	Rozvoj osobnosti	RO	+1	+1	+1	0	0	3
	Média a komunikace	MK	0	0	0	+1	0	1
Celkem vyučovacích hodin			29	30	32	31	104	18
Celkem na 2. stupni odučeno týdně							122	

4.1.3 Poznámky k učebnímu plánu

Český jazyk, Český jazyk a literatura

V 1. ročníku má předmět komplexní charakter, v 2. - 9. ročníku je členěn na Komunikační a slohovou výchovu, Jazykovou výchovu a Literární výchovu.

Předmět je posílen v 1. a 9. ročníku o 2 hodiny, ve 2. ročníku o 3 hodiny, ve 3., 4., 7. a 8. roč. o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Anglický jazyk

Předmět je posílen v 6. ročníku o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Matematika

Předmět je posílen v 2. - 5. ročníku a 8. ročníku po 1 hodině a v 9. ročníku o 2 hodiny z disponibilní časové dotace

Informatika

Výuka Informatiky na druhém stupni bude nabíhat postupně. Ve školním roce 2022-23 bude ve všech ročnících naplní učivo 6. ročníku, ve školním roce 2023-24 bude naplní v 7.-9. ročníku učivo 7. ročníku, v roce 2024-25 se bude v 8. a 9. ročníku vzdělávat podle učiva 8. ročníku. Ve školním roce 2025-26 se bude Informatika vyučovat plně podle výše uvedeného učebního plánu.

Prvouka

Předmět je posílen ve 3. ročníku o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Vlastivěda

Minimální časová dotace je navýšena v 5. ročníku o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Přírodověda

Předmět je posílen v 5. ročníku o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Dějepis

Předmět je posílen v 9. ročníku o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Přírodopis

Předmět je posílen v 7. a 8. ročníku o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Zeměpis

Předmět je posílen v 7. a 8. ročníku o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Pracovní činnosti

Předmět je posílen v 6. ročníku o 1 hodinu z disponibilní časové dotace.

Rozvoj osobnosti

Předmět je vyučován ve 4. - 8. ročníku po 1 hodině z disponibilní časové dotace.

5 UČEBNÍ OSNOVY

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1 Český jazyk, Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu

Tento vyučovací předmět učíme na 1. stupni pod názvem Český jazyk, na 2. stupni Český jazyk a literatura.

Zaujímá významné postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších oblastech.

Má komplexní charakter, pro přehlednost je členěn do tří složek: *Komunikační a slohové výchovy*, *Jazykové výchovy* a *Literární výchovy*. Při výuce se jednotlivé složky vzájemně prolínají.

Cílem *komunikační a slohové výchovy* je rozvoj komunikativních schopností žáků, rozvíjení jejich fantazie a tvořivosti.

Cílem *jazykové výchovy* je naučit žáky správně se vyjadřovat ústně i písemně.

Cílem *literární výchovy* je rozvoj čtenářských dovedností žáků, jejich podněcování k četbě, pěstování celkové kulturní úrovně žáků.

Vyučovací předmět je vyučován ve všech ročnících 1. a 2. stupně. V 1. ročníku je minimální časová dotace navýšena o 2 hodiny z disponibilní časové dotace, ve 2. ročníku o 3 hodiny, ve 3., 4., 5., 7. a 8. ročníku o 1 hodinu a v 9. ročníku o 2 hodiny.

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách. Některá témata, zejména z oblasti literatury, jsou naplňována při návštěvách knihoven a divadelních představení, při práci s knihou a texty na internetu. Důraz je kladen na rozvoj komunikačních dovedností.

Učivo Českého jazyka a Českého jazyka a literatury je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – samozřejmostí se má stát schopnost porozumět textu. Kromě textu v učebnicích a pracovních listech vedeme žáky k samostatné práci se Slovníkem spisovného jazyka českého pro školu a veřejnost, s Pravidly českého pravopisu a podle možnosti s dalšími jazykovými a mluvnickými příručkami, v rámci výuky k práci s textem, jež je nezbytná k učení, například psaní výpisků, výtahu.

Kompetence k řešení problémů – učitel vede žáky k používání jazykových a mluvnických příruček, encyklopedií a slovníků, umožňuje rozvíjení schopnosti řešit problémy.

Kompetence komunikativní – literatura a většina témat ve slohu se neobejdou bez nutnosti správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky, názory a postoje.

Kompetence sociální a personální – práce ve dvojicích či malých skupinách je samozřejmostí. Charakter předmětu umožňuje i individuální projevy skupinově hodnocené.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Důležitou a přitom velmi efektivní metodou rozvoje sociální, personální, ale též komunikativní kompetence se staly dramatizace literárních textů.

Kompetence občanské - učitel vede žáky k respektování názorů druhých, uvědomování si svých práv i povinností.

Kompetence pracovní - učitel vede žáky k efektivní organizaci vlastní práce, dodržování její kvality a termínů.

Kompetence digitální - dáváme žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, učíme žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat), klademe důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, získání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji, vedeme žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi, umožňujeme žákům využívání online slovníků (slovník spisovné češtiny, slovník cizích slov).

OBLAST Jazyk a jazyková komunikace		PŘEDMĚT Český jazyk (1. stupeň) Český jazyk a literatura (2. stupeň)	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
<u>1. STUPEŇ</u>			
<u>1. období</u>			
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
Žák: plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	praktické čtení textů s důrazem na upevňování čtenářských dovedností a porozumění	2., 3.	
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	komunikační situace, naslouchání, písemné vzkazy	1., 2., 3.	
respektuje základní komunikační pravidla rozhovoru	základní formy společenského styku, rozhovor	1., 2., 3.	
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	výslovnost	1., 2., 3.	
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	základy techniky mluveného projevu	1., 2., 3.	
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	zdvořilé vyjadřování mimojazykové prostředky	1., 2., 3.	
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	vypravování, pořádek vět	1., 2., 3.	
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	dodržování hygienických návyků, správné držení těla při práci s digitálními technologiemi, včetně protahovacích a relaxačních cviků po dokončení práce, správné sezení při psaní,	1., 2., 3.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	včetně návyků spojených s využívání digitálních technologií		
píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev	automatizace psacího pohybu, odstraňování individuálních nedostatků	1., 2., 3.	
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	plynulý a úhledný písemný projev, využívá digitální technologie při tvorbě vlastního sdělení	2., 3.	
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	obrázková osnova, vyprávění pohádky, spojování obsahu textu s ilustrací	1., 2., 3.	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
Žák: rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	slovo, slabika, hláska, písmeno	1.	
	slovo, slabika, hláska, písmeno abeceda, hláskosloví	2., 3.	
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná	slova významem nadřazená, podřazená	2.	
	slova souznačná, protikladná	2., 3.	
	slova příbuzná	3.	
porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	slovo a skutečnost	2., 3.	
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	podstatná jména, slovesa, předložky, slovní druhy ohebné a neohebné	2. 3.	
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	souvislý jazykový projev, otázky a odpovědi, základní formy společenského styku	2., 3.	
spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	spojky a spojovací výrazy věta jednoduchá a souvětí	2., 3.	
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	druhy vět podle postoje mluvčího	2.	
odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a	měkké a tvrdé souhlásky, délka samohlásek, psaní ú/ů, písmeno ě	2.	
	vyjmenovaná slova	3.	
	vlastní jména	2., 3.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

místních pojmenování			
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
Žák: čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	zážitkové čtení, naslouchání, přednes vhodných literárních textů, čtení s možností využití digitálních technologií (tablet, apod.)	1., 2. 3.	
vyjadřuje své pocity z přečteného textu	volná reprodukce textu	2., 3..	
	hodnocení vlastností postav	3.	
	doporučení knih spolužákům	2., 3.	
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	řikadla, rozpočítadla, hádanky, pohádky, poezie (báseň, sloka, verš, rým), próza (pohádka, pověst, postava, děj)	2., 3.	
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	dramatizace, spojování obsahu textu s ilustrací, vlastní výtvarný doprovod, volná reprodukce textu čtení elektronických textů, význam piktogramů	1., 2., 3.	
2. období: KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
Žák: čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	správné a plynulé čtení přiměřeně náročných textů tiché čtení s porozuměním	4., 5.	
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	vyhledávání klíčových slov, pozorné vnímání podrobností, vyhledávací čtení a využívání klíčových slov, čtení elektronických textů, význam piktogramů	5.	
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	členění jazykového projevu orientace v textu	4., 5.	
reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	orientace v naučných textech přiměřených věku, klíčová slova, pojmy, pravidla bezpečnosti elektronické komunikace	4., 5.	
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	základní formy společenského styku	4., 5.	
rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	inzerát	5.	
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	výrazné čtení, recitace	4., 5.	
rozlišuje spisovnou a nespisovnou	tvary slov, výslovnost, slova	4., 5.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	spisovná, nespisovná, hovorová		
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	orientace ve stavbě textu, vzkaz, zpráva, oznámení, dopis, pozvánka, žánry písemného projevu SMS	4., 5.	
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti	členění příběhu sestavování osnovy	4., 5.	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	význam slov	4., 5.	
rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	stavba slov tvoření slov předponami a příponami	4., 5.	
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	slovní druhy, mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves druhy přídavných jmen	4., 5. 5.	
rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	slova spisovná, nespisovná, hovorová	4., 5.	
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	základní skladební dvojice shoda přísudku s podmětem	4., 5.	
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	věta jednoduchá a souvětí	4., 5.	
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	věta jednoduchá a souvětí, spojovací výrazy	4., 5.	
ve slovech píše správně i/y po obojetných souhláskách	vyjmenovaná slova	4., 5.	
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	shoda přísudku s podmětem	4., 5.	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
Žák: vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	zážitkové čtení a naslouchání	4., 5.	
volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	volná reprodukce textu, dramatizace, ilustrace k přečtenému textu, doporučení knihy spolužákům, vlastní tvorba	4., 5.	
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	odlišení poezie a prózy, próza (pověst, povídka)	4., 5.	
při jednoduchém rozboru literárních	poezie, próza, pověst, povídka,		

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

textů používá elementární literární pojmy	hlavní a vedlejší postava, čas a prostředí děje, přirovnání, básnické výrazy	4., 5.	
<u>2. STUPĚŇ</u>			
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA			
Žák: odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	praktické čtení (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné čtení (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické čtení (analytické, hodnotící), prožitkové čtení; subjektivní a objektivní sdělení, komunikační záměr a strategie: rozlišování faktů a informací od názorů a hodnocení; ověřování informačních zdrojů; rozlišování účelu textu a záměru autora; prostředky, jimiž autor sdělení vyjadřuje informace nebo přesvědčuje čtenáře	6., 7., 8., 9.	
rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	praktické naslouchání (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné naslouchání (soustředěné, aktivní), formulace otázek na dané téma a aktivní vstup do rozhovoru	6., 7., 8., 9.	
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	kritické naslouchání (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové naslouchání, porovnávání různých zdrojů informací a zaujímání postojů ke sdělovanému obsahu	9.	
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace)	6., 7.	
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	rozlišení různých komunikačních prostředků	6., 7., 8., 9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální), funkční styly, slohové postupy a útvary podle záměru mluvčího	6., 7., 8., 9.	
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse	8., 9.	
využívá základy studijního čtení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	čtení vyhledávací (výtah, výpisky), čtení s porozuměním, mluvený projev na základě poznámek; tvorba prezentace podle daných pravidel a na dané téma, s oporou o vlastní žákovské informační portfolio	8., 9.	
uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech	8., 9.	
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zbarvený popis, výklad, úvaha)	6., 7., 8., 9.	
JAZYKOVÁ VÝCHOVA			
Žák: spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	zvuková stránka jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauzy, frázování)	6., 7., 8., 9.	
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov	6., 7., 8., 9.	
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky	jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy	6., 7., 8., 9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

a příručkami	vývoje češtiny, jazykové příručky), samostatná práce s vhodnými jazykovými příručkami, jádro a rozvoj slovní zásoby		
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	tvarosloví - slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov, projev mluvený a psaný – zásady pro výběr jazykových prostředků a specifika textu	6., 7., 8., 9.	
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči)	8., 9.	
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	skladba – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, rozvíjející větné členy, souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu	8., 9.	
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	pravopis lexikální, morfologický a syntaktický	6., 7., 8., 9.	
rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	obecné poučení o jazyce – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské, především slovenština a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky)	6., 8., 9.	
LITERÁRNÍ VÝCHOVA			
Žák: uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	způsoby interpretace literárních děl, struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš) literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)	6., 7., 8., 9.	
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	specifika autorské poetiky: odraz doby a autorova života	8., 9.	
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	způsoby interpretace literárních a jiných děl, recenze, literární kritika, reflexe četby	6., 7., 8., 9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům	6., 7., 8., 9.	
rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	aspekty umělecké literatury	8., 9.	
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času, hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé	8., 9.	
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	vybrané literární texty 19. a 20. století	8., 9.	
porovnává různé ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	čtenářský zážitek porovnání filmu a literární předlohy, zpracování	8., 9.	
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	internet, knihovna jako kulturní a literární centrum, orientace v knihovním katalogu, referát	6., 7., 8., 9.	

5.1.2 Cizí jazyk – Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je vyučován ve třetím až devátém ročníku. Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých zemí světa, ale i pro práci s počítačem, internetem apod. Proto klademe důraz na rozvoj komunikačních dovedností, kterým podřizujeme i výuku gramatické části předmětu. Výuka probíhá v jazykových učebnách.

Učivo Anglického jazyka je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – učitel vede žáky k pochopení důležitosti umět komunikovat anglicky pro život i další studium, k propojování probraných témat a jazykových jevů, samostatnému vyhledávání prostředků k odstranění problémů při komunikaci v angličtině.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Kompetence k řešení problémů – učitel vede žáky k řešení jednoduchých problémových situací v cizojazyčném prostředí, k tomu, aby se nebáli mluvit anglicky s cizím člověkem, k opisování myšlenek, pokud chybí slovní zásoba.

Kompetence komunikativní – učitel vede žáky k porozumění jednoduchému sdělení v angličtině, k tomu, aby uměli zformulovat jednoduché myšlenky, využívali dovednosti k navázání kontaktu, k porozumění promluvě i přiměřenému textu v anglickém jazyce.

Kompetence sociální a personální – učitel vede žáky k požádání a poskytnutí pomoci, k požádání o radu v jednoduchých situacích, k dodržování pravidel slušného chování v cizojazyčném prostředí, spolupráci na jednoduchém úkolu v anglicky hovořící skupině.

Kompetence občanské – učitel vede žáky k získávání znalostí o zvycích v anglicky mluvících zemích a jejich porovnávání se zvyky našimi.

Kompetence pracovní – učitel vede žáky k samostatné práci se slovníkem, využívání anglického jazyka k získávání informací z různých oblastí.

Kompetence digitální - motivujeme žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti, k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků, k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami.

1. stupeň

Cílem je poskytnout žákům základ slovní zásoby a běžných konverzačních frází, budovat čtenářské dovednosti na jednoduchých textech a schopnosti psát. Pomocí říkadel, písniček a básniček vést žáky k tomu, aby sami odvodili, jak vyjádřit jiné věty. Gramatiku probírat, až když jsou pojmy osvojeny v českém jazyce.

2. stupeň

Žáci více pracují s textem, konverzují spolu anglicky ve větších celcích. Seznamují se s realitami anglicky mluvících zemí v kontextu s probíraným zeměpisným a dějepisným učivem, používají angličtinu při práci s internetem i v jiných vyučovacích předmětech.

OBLAST		PŘEDMĚT	
Jazyk a jazyková komunikace		Anglický jazyk	
;Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
<u>1. STUPEŇ</u>			
1. období			
ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI			
Žák: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně	pokyny a příkazy ve škole, pozdravy, krátké odpovědi, zdvořilá žádost	3.	
zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal	slovní zásoba z tematických okruhů: rodina, škola, lidské tělo, jídlo, zvířata, svátky (Halloween, Christmas, Easter)	3.	
rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu	grafická podoba jazyka, četba jednoduchého komiksového příběhu	3.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu	zvuková podoba jazyka, písně a chanty	3.	
přičrání mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení	zvuková a grafická podoba jazyka- základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov	3.	
píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy	skládání slov z písmen, psaní tematické slovní zásoby, základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	3.	
2. období			
POSLECH S POROZUMĚNÍM			
Žák: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností	pokyny a příkazy ve škole, odpovědi na jednoduché otázky z tematických okruhů	4., 5.	
rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	slovní zásoba z daných tematických okruhů: zvířata, počasí rodina, domov, volný čas, nakupování, bydliště, kalendářní rok	4. 4., 5.	
rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu	poslech příběhu, z poslechu zaznamenat jednoduché informace	4., 5.	
MLUVENÍ			
Žák: se zapojí do jednoduchých rozhovorů	seznámení, slovní zásoba- žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu a jednoduché fráze v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů	4., 5.	
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	představí se, sdělí základní informace o rodině, škole, volném čase apod.	4., 5.	
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá	ptá se a odpovídá na osobní dotazy v rámci daného tématu	4., 5.	
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM			
Žák: vyhledá potřebnou informaci	čtení s porozuměním- zjišťovací a		

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům	doplňovací otázky, práce se slovníkem	4., 5.	
rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	čtení krátkých jednoduchých textů z běžného života	5.	
	interaktivní výukové materiály	4., 5.	
PSANÍ			
Žák: napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života	<i>slovní zásoba</i> - žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů <i>mluvnice</i> -základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)	4., 5.	
	psaní krátké textové zprávy v digitálním prostředí, ve které uvede informaci o místě a čase	4.	
	psaní krátkého e-mailu o své osobě, rodině a svých zájmech	5.	
vyplní osobní údaje do formuláře	do formuláře zapíše své jméno, věk, adresu, telefonní číslo, e-mail bezpečnost při práci s online aplikacemi, elektronický formulář – osobní údaje, vytvoření hesla apod.	5.	
<u>2. STUPEŇ</u>			
POSLECH S POROZUMĚNÍM			
Žák: rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně	zvuková a grafická podoba jazyka- rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby	6.,7., 8., 9.	
rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat		6.,7., 8., 9.	
MLUVENÍ			
Žák: se zeptá na základní informace a adekvátně na ně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích	<i>slovní zásoba</i> - rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem	6.,7., 8., 9.	
mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech			
vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	<i>tematické okruhy</i> : (domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí,		

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí) <i>mluvnice</i> : rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)		
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM			
Žák: vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech, rozumí krátkým a jednoduchým textům	<i>slovní zásoba</i> : rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím	6.,7., 8., 9.	
	práce s elektronickým slovníkem	6.,7.	
	vyhledávání slovní zásoby a významu slov	7.	
	softwarové aplikace a jejich ovládání, znalost terminologie v daném jazyce	8.	
	práce s prohlížečem, digitální nástroje, znalost terminologie v daném jazyce	9.	
PSANÍ			
Žák: vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	<i>slovní zásoba</i> : rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem <i>tematické okruhy</i> : (domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí) <i>mluvnice</i> : rozvíjení používání	6.,7., 8., 9.	
napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat			
reaguje na jednoduché písemné sdělení			

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)		
	elektronické formuláře, e-mail	6., 7.	
	pravidla diskuze online, vyjádření názoru, souhlasu, nesouhlasu	8., 9.	
	elektronická mobilní zařízení, seznámení s evropským jazykovým portfoliem	9.	

5.1.3 Další cizí jazyk – Německý jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

Německý jazyk je vyučován v sedmém až devátém ročníku. Cílem je poskytnout žákům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi v cizích zemích, zejména německy mluvících a umožnit rozvoj jazykově nadaným žákům, kteří budou navazovat na tyto základy v dalším studiu. Zaměřujeme se především na rozvoj dovedností komunikativních, získání dostatečné slovní zásoby a schopnostech jí využít v konkrétních situacích.

Učivo Německého jazyka je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení – využít probíraná témata k seznámení s konkrétními jazykovými jevy

Kompetence k řešení problémů – naučit se reagovat v problémových situacích v cizojazyčném prostředí, umět požádat o pomoc, zeptat se na cestu apod. Nebát se mluvit německy s cizím člověkem.

Kompetence komunikativní – využít získaných dovedností k navázání kontaktu, porozumět jednoduchému sdělení, získat jistotu při kontaktu s lidmi v německy mluvícím prostředí, nebát se komunikovat a používat základní konverzační fráze.

Kompetence sociální a personální – umět sdělit základní údaje o své osobě, požádat o pomoc, umět vyplnit jednoduchý formulář, umět se orientovat v dopravních prostředcích, zdravotnických zařízeních apod.

Kompetence občanské – získat představu o státním zřízení, zvyklostech a tradicích dané země, seznámit se s odlišnostmi a pravidly slušného chování v konkrétních zemích.

Kompetence pracovní – využívat německého jazyka k získávání informací, umět používat slovník.

Kompetence digitální - motivujeme žáky k využívání programů, aplikací a webových stránek pro osvojování slovní zásoby a správné výslovnosti, k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků, k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

OBLAST Jazyk a jazyková komunikace		PŘEDMĚT Německý jazyk	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
POSLECH S POROZUMĚNÍM			
Žák: rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně	fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov; žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce s elektronickým slovníkem; interaktivní výukové materiály; základní gramatické struktury a typy vět	7., 8., 9.	
rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu			
rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat			
MLUVENÍ			
Žák: se zapojí do jednoduchých rozhovorů	základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov; žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce s elektronickým slovníkem; interaktivní výukové materiály; základní gramatické struktury a typy vět	7., 8., 9.	
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat			
odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá			
ČTENÍ S POROZUMĚNÍM			
rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov; žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce s elektronickým slovníkem; interaktivní výukové materiály; základní gramatické struktury a typy vět; elektronické formuláře	7., 8., 9.	
rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům			
rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci			
PSANÍ			
vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov; žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných	7., 8., 9.	
napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných			

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

témat	tematických okruhů, práce s elektronickým slovníkem; interaktivní výukové materiály; elektronické formuláře – osobní údaje základní gramatické struktury a typy vět		
stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení			

V souladu s RVP lze pro žáky-cizince místo druhého cizího jazyka zařadit výuku Češtiny jako druhého jazyka. Pro výuku bude využito Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro základní vzdělávání.

5.2 Matematika a její aplikace

Charakteristika vyučovacího předmětu-1.stupeň

Předmět Matematika je realizován v 1. až 9. ročníku:

- v 1. ročníku 4 hodiny týdně
- v 2. - 5. ročníku 5 hodin týdně

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- čísla a početní operace - osvojení aritmetických operací ve třech složkách:
 - dovednost provádět operaci
 - algoritmické porozumění
 - významové porozumění
 - získávání číselných údajů, seznámení se s pojmem proměnná
- závislosti, vztahy a práce s daty - rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů
- geometrie v rovině a prostoru - určování a znázorňování geometrických útvarů a modelování reálných situací, zkoumání tvarů a prostoru
- nestandardní aplikační úlohy a problémy - uplatňování logického myšlení, řešení problémových situací a úloh z běžného života

Učivo Matematiky je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Organizace - žáci z každého ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo v počítačové učebně a využívají k učení různé formy práce. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení - žáci se učí přesně a stručně vyjadřovat užíváním mateřského jazyka včetně symboliky, prováděním rozborů a zápisů při řešení úloh a zdokonaluje grafický projev, rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci. Učitel umožňuje žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků; srozumitelně jim vysvětluje, co se mají naučit; stanovuje dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu; vede žáky k ověřování výsledků.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Kompetence k řešení problémů - žáci se učí rozvíjet důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh, k sebekontrolě, k systematickosti, vytrvalosti a přesnosti, provádět rozbor problémů a plánu řešení, odhadování výsledků, volbě správného postupu, vyhodnocování správnosti výsledků. Učitel se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků; klade otevřené otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti; vede žáky k plánování úkolů a postupů; zařazuje metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci; umožňuje, aby žáci v hodině pracovali s odbornou literaturou. Učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá, pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení; dodává žákům sebedůvěru.

Kompetence komunikativní - žáci se učí přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky. Učitel zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů; vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky; vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu.

Kompetence sociální a personální - žáci jsou vedeni ke kritickému usuzování, srozumitelné a věcné argumentaci prostřednictvím řešení matematických problémů, ke kolegiální radě a pomoci, učí se pracovat v týmu. Učitel umožňuje každému žákovi zažít úspěch; podněcuje žáky k argumentaci; hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok.

Kompetence občanská - při zpracovávání informací jsou žáci vedeni ke kritickému myšlení nad obsahy sdělení, učí se hodnotit svoji práci a práci ostatních, jsou vedeni k ohleduplnosti a taktu, učí se vnímat složitosti světa. Učitel podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky.

Kompetence pracovní - žáci jsou vedeni k vytváření zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě, učí se využívat matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech. Pro žáky s postižením jsou k dispozici vhodně přizpůsobené pracovní materiály. Učitel zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých informačních zdrojů, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů, vede žáky ke správným způsobům užití vybavení, techniky a pomůcek. Vytváří příležitosti k interpretaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů.

Kompetence digitální - učíme žáky rozlišování obrazných symbolů, porozumění jejich významu (např. značky, piktogramy, šipky), vedeme žáky k posouzení úplnosti dat s ohledem na řešený problém, k dohledávání chybějících informací potřebných k řešení úloh nebo situací v doporučených online zdrojích, motivujeme žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost (např. převedení údajů z tabulky do diagramu v tabulkovém procesoru), klademe důraz na používání kalkulátoru, např. při provádění kontroly odhadů.

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Matematika se vyučuje jako samostatný předmět v 6. a 7. ročníku 4 vyučovací hodiny týdně a v 8. a 9. ročníku 5 vyučovacích hodin týdně. Vzdělávání v matematice je zaměřeno na:

- užití matematiky v reálných situacích,
- osvojení pojmů, matematických postupů,
- rozvoj abstraktního a exaktního myšlení,
- logické a kritické usuzování.

Předmět je úzce spjat s ostatními předměty (např. fyzika a chemie – jednotky délky, obsahu, objemu a hmotnosti a jejich převody, vyjádření neznáme ze vzorce, rovnice, zeměpis – měřítko mapy, výpočty)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Kompetence k učení- žáci jsou vedeni k osvojování základních matematických pojmů a vztahů postupnou abstrakcí a zobecňováním reálných jevů, vytváření zásoby matematických nástrojů (pojmů a vztahů, algoritmů, metod řešení úloh) a využívání prostředků výpočetní techniky. Učitel zařazuje metody, při kterých docházejí k řešení a závěrům žáci sami. Vede žáky k plánování postupů a úkolů. Zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů. Zadává úkoly s využitím informačních a komunikačních technologií a vede žáky k aplikaci znalostí v ostatních vyučovacích předmětech a v reálném životě.

Kompetence k řešení problémů - žáci zjišťují, že realita je složitější než její matematický model. Provádějí rozbor problému a plánu řešení, odhadování výsledků. Učí se zvolit správný postup při řešení slovních úloh a reálných problémů. Učitel s chybou žáka pracuje jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení a vede žáky k ověřování výsledků.

Kompetence komunikativní - žáci zdůvodňují matematické postupy, vytvářejí hypotézy a komunikují na odpovídající úrovni. Učitel vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky a podle potřeby pomáhá žákům.

Kompetence sociální a personální - žáci spolupracují ve skupině, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, učí se věcně argumentovat a schopnosti sebekontroly. Učitel zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat a vyžaduje dodržování pravidel slušného chování.

Kompetence občanské - žáci respektují názory ostatních, formují své volní a charakterové rysy, zodpovědně se rozhodují podle dané situace. Učitel - vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé, umožňuje, aby žáci na základě jasných kritérií hodnotili svoji činnost nebo její výsledky. Zajímá se, jak vyhovuje žákům jeho způsob výuky.

Kompetence pracovní-žáci si zdokonalují grafický projev. Jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce. Učitel požaduje dodržování dohodnuté kvality, termínů a vede žáky k ověřování výsledků.

Kompetence digitální - vytváříme situace, kdy žákům využití digitálních technologií napomůže k efektivnímu řešení matematického problému, vedeme žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocení dat, prezentaci a interpretaci výsledků.

OBLAST		PŘEDMĚT	
Matematika a její aplikace		Matematika	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
<i>1. STUPĚŇ</i>			
1. období			
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák: používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	manipulace s předměty, počítání prvků	1., 2., 3.	
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	čtení a zápis čísel, vztahy větší, menší, rovno a znaménka $>$, $<$, $=$ v oboru do 20	1.	
	v oboru do 100	2.	
	v oboru do 1000; zápis i do elektronické tabulky	3.	
užívá lineární uspořádání; zobrazí	orientace na číselné ose,	1., 2., 3	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

číslo na číselné ose	pojmy: před, za, hned před, hned za, mezi; využití číselné osy dostupné online, zápis chybějících čísel v elektronické tabulce		
	určování stovek, desítek a jednotek	2., 3.	
provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	sčítání a odčítání v oboru 0-20 bez přechodu přes 10	1.	
	sčítání a odčítání v oboru 0-20 s přechodem přes 10 sčítání a odčítání v oboru 0-100 násobení a dělení v oboru malé násobilky (násobilka 0-5)	2.	
	sčítání a odčítání v oboru 0-1000 násobení a dělení v oboru malé násobilky (násobilka 0-10) násobení a dělení mimo obor násobílek	3.	
	vlastnosti početních operací	2., 3.	
<i>provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel</i>	písemné sčítání a odčítání dvojciferných a trojciferných čísel	3.	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	slovní úlohy ze života dětí s užitím osvojených početních operací	1., 2., 3.	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák: orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	určování času	2., 3..	
	jednotky času	3.	
popisuje jednoduché závislosti z praktického života	seznámení se symboly, matematickými značkami a zápisy, orientace a čtení matematických zápisů	1., 2., 3.	
doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	práce s tabulkou, pohyb ve čtvercové síti, na číselné ose, práce s údaji; využití tabulek a číselných os v elektronických verzích, práce s čtvercovou sítí v programu GeoGebra	2., 3.	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	vyhledávání určitých tvarů v okolí, třídění předmětů podle tvaru, základní rovinné útvary, jednoduchá tělesa	1., 2, 3.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	bod, přímka, úsečka – rýsování a měření v cm	2.	
	bod, přímka, úsečka - rýsování a měření v cm a mm, jednoduché převody jednotek (m, cm, mm), polopřímka	3.	
rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	modelování geometrických útvary podle zadání	1., 3.	
2. období			
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE			
Žák: využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	principy asociativnosti a komutativnosti	4., 5.	
provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	písemné sčítání a odčítání čísel do 1 000 000	4., 5.	
	písemné násobení jdnociferným a dvojciferným činitelem písemné dělení jdnociferným dělitelem dělení se zbytkem v oboru přirozených čísel	4.	
	písemné násobení trojiciferným a čtyřiciferným činitelem písemné dělení dvojciferným dělitelem dělení se zbytkem v oboru přirozených čísel; využití kalkulačky pro ověření správnosti výsledků	5.	
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	zaokrouhlování na 1 000 000, 100 000, 10 000, 1 000, 100, 10, kontroly výpočtů	4., 5.	
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	slovní úlohy s jednou a se dvěma početními operacemi	4., 5.	
modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	seznámení se zlomky, modely, vyjádření části celku zlomkem	5.	
porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel	zlomky	5.	
přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	praktické modely, čtení desetinných čísel, znázorňování desetinných	5.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	čísel na číselné ose; práce s online číselnou osou		
porozumí významu znaku „-“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	znázorňování celých záporných čísel na číselné ose, teploměr	5.	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák: vyhledává, sbírá a třídí data	práce s daty	4., 5.	
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	diagramy, grafy, tabulky; zápis dat do elektronické tabulky	4., 5.	
<i>orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času</i>	jednotky času	4., 5.	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	práce s geometrickými útvary a jejich rýsování	4., 5.	
sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	délka lomené čáry, jednotky délky a jejich převody, obvod mnohoúhelníku sečtením délek stran, obrazce grafický součet a rozdíl úseček	4., 5. 4.	
sestrojí rovnoběžky a kolmice	rovnoběžky, různoběžky, kolmice, seznámení s pojmem pravý úhel	4., 5.	
určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	obsah čtverce, obdélníku, jednotky obsahu; práce v prostředí GeoGebry pro lepší porozumění pojmu obsahu	5.	
rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	osová souměrnost; vyhledávání obrázků v internetovém prostředí pro následné určení os souměrnosti	4., 5.	
<i>rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci</i>	tělesa, základní jednotky objemu	4., 5.	
NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY			
Žák: řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	slovní úlohy	4., 5.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

2. STUPĚŇ

ČÍSLO A PROMĚNNÁ			
Žák: provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu	přirozená čísla, racionální čísla, číselný výraz, znázorňování čísel na ose algoritmy početních operací v prostředí tabulkového procesoru	6., 7.	
	druhá mocnina a odmocnina práce s kalkulátorem při rutinních výpočtech	8.	
zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor	výpočty elementárních příkladů bez použití kalkulátoru i s použitím, formát čísla při zaokrouhlení v tabulkovém procesoru	6., 7., 8., 9.	
modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	dělitelnost čísel	6.	
užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek - část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)	desetinná čísla	6.	
	zlomky, procenta	7.	
řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů	poměr, měřítko plánů a map	7.	
řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	slovní úlohy s použitím procent, využití digitálních technologií pro rutinní výpočty (kalkulačka, tabulkový procesor)	7.	
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním	přepis slovních vyjádření do algebraických výrazů, zápis jednoduchých slovních úloh s užitím lineárních rovnic, hodnota výrazu, jednočlen, mnohočleny, početní operace s mnohočleny, rozklad mnohočlenů na součin využití digitálních technologií k ulehčení výpočtů	8.	
	lomené výrazy	9.	
formuluje a řeší reálnou situaci	jednoduché lineární rovnice,		

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

pomocí rovnic a jejich soustav	rovnice, slovní úlohy	8.	
	soustavy rovnic, úprava vzorců	9.	
analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	jednoduché slovní úlohy	6., 7.	
	řešení reálně zadaných slovních úloh z praxe, používá kalkulačku při rutinních výpočtech	8., 9.	
	úrokování využití digitálních technologií pro rutinní výpočty (tabulkový procesor)	9.	
ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY			
Žák: vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	zpracování dat do tabulek a grafů, čtení z grafů, práce s tabulkovým procesorem, základní vlastnosti souboru, výběr dat v tabulce podle jednoho kritéria, třídění data v tabulce podle více kritérií	7., 8.	
porovnává soubory dat	základy statistiky, aritmetický průměr práce s tabulkovým procesorem, výpočty pomocí vzorců a funkcí, využití software pro tvorbu grafu	9.	
určuje vztah přímé nebo nepřímé úměrnosti	přímá a nepřímá úměrnost, trojčlenka	7.	
vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	grafy přímé a nepřímé úměrnosti	7.	
matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	funkce, lineární funkce	9.	
GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU			
Žák: zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku	základní rovinné útvary, zavedení matematické symboliky	6., 7.	
charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	základní rovinné útvary	6.	
určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	úhly, druhy, měření úhlů, početní operace s úhly	6.	
odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	čtverec a obdélník, trojúhelníky, příčky	6.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	trojúhelníku		
	čtyřúhelníky	7.	
využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh	množiny bodů dané vlastnosti, Thaletova věta, konstrukční úlohy	8.	
načrtne a sestrojí rovinné útvary	jednoduché konstrukce trojúhelníků	6.	
	jednoduché konstrukce čtyřúhelníků nástroje a využití dynamického geometrického softwaru (GeoGebra) k řešení konstrukčních úloh	7.	
	kruh, kružnice, vzájemná poloha kružnic, složitější konstrukční úlohy	8.	
užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	věty o shodnosti trojúhelníků	7.	
	podobnost trojúhelníků	9.	
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	osová souměrnost	6.	
	středová souměrnost	7.	
určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti	rozišení prostorových útvarů, vrchol, hrana, stěna, úhlopříčka	6.	
	nástroje a využití dynamického geometrického softwaru (GeoGebra) pro manipulaci s prostorovými útvary	8.	
odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	objem a povrch kváдру a krychle	6.	
	objem a povrch válce	8.	
	objem a povrch kolmého hranolu, jehlanu, kužele a koule	9.	
načrtne a sestrojí síť základních těles	síť kváдру a krychle	6.	
	síť válce	8.	
	síť hranolu, jehlanu a kužele	9.	
načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	obraz kváдру a krychle ve VRP	6.	
	nástroje a využití dynamického geometrického softwaru (GeoGebra) při	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	vytváření modelů prostorových útvarů		
analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	úlohy konstrukční a početní geometrie	6., 7.	
	úlohy konstrukční a početní geometrie, Pythagorova věta	8., 9.	
NESTANDARTNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY			
Žák: užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	řešení početních hlavolamů a hříček	6., 7., 8., 9.	
řeší úlohy na prostorovou představitost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	vytváření modelů prostorových útvarů, náčrtky prostorových útvarů	6., 7., 8., 9.	

5.3 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Informatika dává prostor všem žákům porozumět tomu, jak funguje počítač a informační systémy. Zabývá se automatizací, programováním, optimalizací činností, reprezentací dat v počítači, kódováním a modely popisujícími reálnou situaci nebo problém. Dává prostor pro praktické aktivní činnosti a tvořivé učení se objevováním, spoluprací, řešením problémů, projektovou činností. Pomáhá porozumět světu kolem nich, jehož nedílnou součástí digitální technologie jsou.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákova informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Škola podporuje technické směřování rozvoje žáků, proto jsou do výuky zařazeny základy robotiky jako aplikovaná oblast, propojující informatiku a programování s technikou, umožňují řešit praktické komplexní problémy, podporovat tvořivost a projektovou činnost a rozvíjet tak informatické myšlení.

Škola klade důraz na rozvíjení digitální gramotnosti v ostatních předmětech, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Organizační a obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá na počítačích, notebookech nebo tabletech, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s připojením k internetu. Některá témata nevyžadují přímou práci s technickým vybavením. V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracuje individuálním tempem. Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
 problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Pro výuku jsou zakoupené následující pomůcky:

- robotická stavebnice LEGO WeDo (na 2 žáky 1 stavebnice)
- robotická stavebnice LEGO Mindstorms EV3 (na 2 žáky 1 stavebnice)
- alternativně - programovatelná deska Micro:bit (na 2 žáky 1 deska)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení- zadávanými úkoly jsou žáci vedeni k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě, proto využívají svých zkušeností s různým softwarem, spoluprací s ostatními žáky, nápovědu u jednotlivých programů, literaturu, atd. Dále jsou vedeni k využívání svých poznámek při praktických úkolech, a tím i k pečlivému zaznamenávání těchto poznámek.

Kompetence k řešení problémů-žáci jsou vedeni k tvořivému přístupu při řešení zadávaných úloh a projektů. Učí se pochopit, že se v praktickém životě při práci s informačními a komunikačními technologiemi často budou setkávat s problémy, které mohou řešit více způsoby. Jsou vedeni i k důslednosti v řešení těchto problémů.

Kompetence komunikativní-žáci se učí využívat vhodné technologie pro komunikaci na dálku tím, že některé zadané úlohy odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty. Při komunikaci se učí dodržovat vžitá pravidla, která jsou vhodná pro určitou technologii.

Kompetence sociální a personální-žáci jsou vedeni ke spolupráci a pomoci při práci, učí se pracovat v kolektivu, rozdělit a časově si naplánovat práci. Spolupracují při hodnocení vypracovaných úkolů, učí se hodnotit práci vlastní i ostatních. Při spolupráci se chovají ohleduplně a taktně a učí se chápat, že různí lidé jsou různě zruční a chápaví.

Kompetence občanské-žáci jsou seznamováni s vazbami na legislativu a obecné morální zákony, např. softwarové pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, hesla, atd. Jsou vedeni k důslednému dodržování těchto zákonů. Při vyhledávání a zpracovávání informací se učí kriticky hodnotit obsahy informací.

Kompetence pracovní-žáci dodržují bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou, učí se trpělivosti a důslednosti při práci.

Kompetence digitální - žáci se učí ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby, využívat je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti, získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků, využívat digitální technologie tak, aby si usnadnili práci, zefektivnili své pracovní postupy a zkvalitnili výsledky své práce.

OBLAST Informatika		PŘEDMĚT Informatika	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
<i>1. STUPEŇ</i>			
DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE			

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>Žák: najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu</p>	<p>digitální zařízení, zapnutí/vypnutí zařízení, aplikace, ovládání myši, kreslení čar, vybarvování používání ovladačů, ovládání aplikací (schránka, krok zpět, zoom) kreslení bitmapových obrázků, psaní slov na klávesnici, editace textu, ukládání práce do souboru, otevírání souborů, přehrávání zvuku</p> <p>využití digitálních technologií v různých oborech</p>	<p>4.</p> <p>4., 5.</p>	
<p>dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi</p>	<p>bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla</p>	<p>4., 5.</p>	
<p>propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí</p>	<p>ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele, práce se soubory, propojení technologií, internet, sdílení dat, cloud technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken) uživatelské jméno a heslo osobní údaje</p>	<p>4., 5.</p>	
ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ			
<p>Žák: sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů</p> <p>popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení</p> <p>v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy</p> <p>ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu</p>	<p>sestavení programu a oživení robota</p> <p>ovládání světelného výstupu</p> <p>ovládání motoru</p> <p>opakování příkazů</p> <p>ovládání klávesnicí – události</p> <p>ovládání pomocí senzoru</p>	<p>4.</p>	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů</p> <p>popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení</p> <p>v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy</p> <p>ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu</p>	<p>příkazy a jejich spojování opakování příkazů pohyb a razítkování</p> <p>ke stejnému cíli vedou různé algoritmy vlastní bloky a jejich vytváření kombinace procedur</p> <p>kreslení čar pevný počet opakování ladění, hledání chyb vlastní bloky a jejich vytváření změna vlastností postavy pomocí příkazu náhodné hodnoty čtení programů programovací projekt</p> <p>ovládání pohybu postav násobné postavy a souběžné reakce modifikace programu animace střídáním obrázků spouštění pomocí událostí vysílání zpráv mezi postavami čtení programů programovací projekt</p>	<p>5.</p>	
DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ			
<p>Žák: popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji</p> <p>vyčte informace z daného modelu</p>	<p>piktogramy, emodži kód přenos na dálku, šifra pixel, rastr, rozlišení tvary, skládání obrazce</p>	<p>4.</p>	
	<p>graf, hledání cesty schémata, obrázkové modely model</p>	<p>5.</p>	
INFORMAČNÍ SYSTÉMY			
<p>Žák: uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat</p> <p>pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu</p>	<p>data, druhy dat doplňování tabulky a datových řad kritéria kontroly dat řazení dat v tabulce vizualizace dat v grafu</p>	<p>5.</p>	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

číselná i nečíselná data			
v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	systém, struktura, prvky, vztahy	5.	
2. STUPEŇ			
DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ			
Žák: navrhne a porovná různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	přenos informací, standardizované kódy znakové sady přenos dat, symetrická šifra identifikace barev, barevný model vektorová grafika zjednodušení zápisu, kontrolní součet binární kód, logické A a NEBO	6.	
vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	standardizovaná schémata a modely ohodnocené grafy, minimální cesta grafu, kostra grafu orientované grafy, automaty modely, paralelní činnost	7.	
INFORMAČNÍ SYSTÉMY			
Žák: získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů	data v grafu a tabulce evidence dat, názvy a hodnoty v tabulce kontrola hodnot v tabulce filtrování, řazení a třídění dat porovnání dat v tabulce a grafu řešení problémů s daty školní informační systém, uživatelé, činnosti, práva, databázové relace	6.	
vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat	relativní a absolutní adresy buněk použití vzorců u různých typů dat funkce s číselnými vstupy funkce s textovými vstupy	8.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat	vkládání záznamu do databázové tabulky řazení dat v tabulce filtrování dat v tabulce zpracování výstupů z velkých souborů dat		
ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ			
<p>Žák: po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen</p> <p>vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému</p> <p>v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné</p> <p>ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu</p>	vytvoření programu opakování podprogramy	6.	
	opakování s podmínkou události, vstupy objekty a komunikace mezi nimi	7.	
	větvení programu, rozhodování grafický výstup, souřadnice podprogramy s parametry proměnné	9.	
rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení	sestavení a oživení robota sestavení programu s opakováním, s rozhodováním používání výstupních	8.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné</p>	<p>zařízení robota (motory, displej, zvuk) používání senzorů (tlačítka, vzdálenost, světlo/barva) čtení programu projekt Můj robot</p>		
DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE			
<p>Žák: ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení</p>	<p>datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému správa souborů, struktura složek instalace aplikací, aktualizace domácí a školní počítačová síť fungování a služby internetu princip e-mailu přístup k datům: metody zabezpečení přístupu, role a přístupová práva (vidět obsah, číst obsah, měnit obsah, měnit práva), digitální stopa postup při řešení problému s digitálním zařízením (např. nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení, hlášení / dialogová okna)</p>	7.	
	<p>typy sítě , služby a význam počítačových sítí fungování sítě: klient, server, switch, paketový přenos dat, IP adresa struktura a principy internetu, datacentra, cloud web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz/URL princip cloudové aplikace</p>	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	(např. e-mail, e-shop, streamování) bezpečnostní rizika: útoky (cíle a metody útočníků), nebezpečné aplikace a systémy zabezpečení počítače a dat: aktualizace, antivir, firewall, zálohování a archivace dat digitální stopa: sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, sledování komunikace, informace o uživateli v souboru (metadata); sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat fungování a algoritmy sociálních sítí, vyhledávání a cookies		
popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě	složení současného počítače a principy fungování jeho součástí operační systémy: funkce, typy, typické využití komprese a formáty souborů fungování nových technologií kolem mě (např. smart technologie, virtuální realita, internet věcí, umělá inteligence)	9.	

5.4 Člověk a jeho svět

Charakteristika vyučovacího předmětu

Celá tato vzdělávací oblast je úzce spjata s reálným životem a praktickými zkušenostmi žáků. Směřuje k rozvoji vědomostí, dovedností a postojů žáků v oblasti přírody a společnosti. Žáci se učí pozorovat a pojmenovávat děje a jevy, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, a tím si utváří prvotní ucelený obraz světa.

Při výuce jsou využívány metody aktivního řešení zadaných úkolů, např. pozorování přírody v blízkém okolí školy, při exkurzích, výletech, práce s přírodninami – ve dvojicích, skupinách, vyhledávání informací v encyklopediích, internetu, apod.

V 1. - 3. ročníku je tato vzdělávací oblast realizována v předmětu Prvouka (v 1. a 2. ročníku se vyučuje 2 hodiny, ve 3. ročníku 3 hodiny týdně), ve 4. - 5. ročníku v předmětech Přírodověda a Vlastivěda. Přírodověda se vyučuje ve 4. ročníku 1 hodinu a v 5. ročníku 2

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
hodiny týdně, Vlastivěda ve 4. i v 5. ročníku po 2 hodinách týdně, z toho je v 5. ročníku využita 1 hodina z disponibilní časové dotace.

Vzdělávací obsah předmětů je členěn do pěti tematických okruhů:

1. **Místo, kde žijeme** – žáci se učí chápat vztahy na úrovni rodiny, školy, obce, regionu, státu, utváří si kladný vztah k místu bydliště, k naší zemi. Důraz je kladen na praktické poznávání místních a regionálních skutečností a přímé zkušenosti žáků, např. v dopravní výchově.
2. **Lidé kolem nás** – žáci si osvojují základy vhodného chování, jednání, vztahů k ostatním lidem, seznamují se se základními právy a povinnostmi, ale i s problémy, které provázejí lidskou společnost. Podrobněji se v každém ročníku věnují otázkám finanční gramotnosti.
3. **Lidé a čas** – žáci se učí orientovat v čase a dějích, vycházíme od významných událostí v rodině, obci, regionu až k nejdůležitějším historickým událostem naší země. Podstatou tohoto tematického okruhu je probouzet u žáků zájem o minulost a kulturní bohatství České republiky
4. **Rozmanitost přírody** – žáci poznávají Zemi jako planetu, rozmanitost živé a neživé přírody, jsou vedeni k uvědomování, že všechny děje na Zemi jsou ve vzájemné rovnováze, kterou může člověk svým jednáním snadno porušit, pozorováním okolní krajiny sledují proměny přírody, které zaznamenávají a hodnotí, uvědomují si pozitivní i negativní vliv člověka na přírodu
5. **Člověk a jeho zdraví** – žáci poznávají člověka jako živou bytost s biologickými i fyziologickými funkcemi a potřebami, získávají základní poučení o denním režimu, hygieně, správné životosprávě, mezilidských vztazích, zdraví, nemocech a úrazech a jejich prevenci, o poskytování první pomoci, mimořádných událostech. V žácích je postupně pěstována zodpovědnost za vlastní zdraví a bezpečnost a za zdraví jiných lidí.

Potřebné vědomosti a dovednosti ve vzdělávacím oboru Člověk a jeho svět získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace atd.

Učivo Prvouky, Přírodovědy a Vlastivědy je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení-nabízíme žákům různé způsoby, metody a strategie učení, které jim umožní samostatně organizovat a řídit vlastní učení. Vedeme žáky k aktivnímu vyhledávání a třídění informací, jejich propojování a systematizaci, k samostatnému pozorování a porovnávání získaných výsledků. Umožňujeme žákům poznávat smysl a cíl učení a schopnost posuzovat vlastní pokrok. Na základě prožitku úspěchu vedeme žáky k potřebě dalšího studia a celoživotního vzdělávání.

Kompetence k řešení problémů-vedeme žáky k tomu, aby vnímali problémové situace ve škole i mimo ni, učili se je rozpoznávat a chápat problémy a nesrovnalosti. Ukazujeme žákům různé zdroje informací, které mohou vést k řešení problému a vést je k jejich ověřování a srovnávání. Vedeme žáky k ověřování správnosti řešení problému.

Kompetence komunikativní-rozvíjíme u dětí dovednost správně, výstižně a logicky formulovat své myšlenky a názory na lidskou společnost, přírodní jevy a historické události. Seznamujeme žáky s různými typy textů a obrazových materiálů o probíraných tématech

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
(kroniky, encyklopedie, internet, učebnice, návody). Vedeme žáky k využívání širokých možností informačních a komunikačních prostředků

Kompetence sociální a personální- vedeme žáky ke schopnosti pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině při vyhledávání informací i zpracovávání výstupů v oblasti výstupů vlastivědného a přírodovědného charakteru. Předkládáme žákům možnosti stanovení pravidel pro činnost skupiny a vedeme je k jejich dodržování. Individuálním přístupem budujeme sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj.

Kompetence občanské-na základě příkladů z historie vedeme žáky k respektování přesvědčení druhých lidí, k chápání základních vztahů v různých ekosystémech a souvisejících environmentálních problémů, ukazujeme žákům význam jednotlivých složek životního prostředí i prostředí jako celku.

Kompetence pracovní- seznamujeme žáky s vlastnostmi některých materiálů, poukazujeme na možná zdravotní a hygienická rizika při práci a vedeme žáky k jejich eliminaci. Učíme žáky pracovat podle návodu, předem stanoveného postupu a umožňujeme jim hledat vlastní postup.

Kompetence digitální - vedeme žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné, a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč, vedeme žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací, vedeme žáky ke zdravému používání online technologií, dáváme žákům prostor k realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií.

OBLAST Člověk a jeho svět		PŘEDMĚT Prvouka, přírodověda vlastivěda,	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
PRVOUKA			
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
Žák: vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	práce s plánem své obce; orientace v satelitních i jiných online mapách	3.	
	osobní bezpečí, nebezpečné situace, bezpečná cesta do školy; bezpečné chování při využívání sociálních sítí	2., 3.	
začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	název obce a jejích částí význačné orientační body, historická a památná místa v obci; vyhledávání zadaných míst na mapách v aplikacích a na internetu	2., 3.	
LIDÉ KOLEM NÁS			
Žák: rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	rodina, domov, vlast, vztahy mezi členy rodiny pravidla rodinného života: práva a povinnosti jejich členů ohleduplnost, etické zásady, předcházení konfliktům; právo	1., 2., 3.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	na soukromí, zásady GDPR		
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	pracovní činnosti lidí: tělesná a duševní práce různá povolání volný čas a jeho využití; nebezpečí závislosti na digitálních technologiích	2., 3.	
<i>používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit</i>	<u>Nakupujeme:</u> seznámení s hodnotou a vzhledem mincí, rozměňování mincí, placení zboží /peníze, hotovost, kapesné, příjem, spoření, cena zboží/	1.	Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti
	<u>Skřítky</u> rozhodování, jak naložit se získanými penězi, kontrola ceny a dokladu za nákup a vrácení peněz /směnný kurz, obchod, zdražování, zlevňování, bankéř/	2.	Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti
	<u>Reklama nás nedostane</u> mapování výskytu reklamy, vlastní postoj k ní, odlišování zprávy od reklamy, odhalování funkce reklamy, posuzování výpovědní hodnoty reklamy /reklama, spot, slogan, zpráva, teleshopping/	3.	Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti
LIDÉ A ČAS			
Žák: využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	základní orientace v čase - den, týden, měsíc, roční období, rok, denní režim, minulost, přítomnost a budoucnost; měření času moderními digitálními technologiemi	1., 2., 3.	
pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu	kultura a historie naší obce, města	3.	
uplatňuje elementární poznatky o sobě, rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	proměny způsobu života v minulosti a přítomnosti; výhody a nevýhody digitálních technologií	2., 3.	
ROZMANITOST PŘÍRODY			
Žák:		1., 2., 3.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	charakteristika ročních období pozorování změn počasí, reakce rostlin a živočichů na roční období		
roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	rozlišení živé a neživé přírody základní význam vody, vzduchu, ohně a půdy podmínky života na Zemi	3.	
provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	pozorování a porovnávání vlastností vody, vzduchu, přírodnin měření základních veličin pomocí jednoduchých nástrojů, přístrojů i s využitím digitálních technologií, plánování a záznam jednoduchých pokusů	3.	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
Žák: uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	lidské tělo péče o zdraví správná životospráva, pitný a pohybový režim, zdravá strava, hygienické návyky, duševní hygiena, zásady zdravé práce s digitálními technologiemi	1., 2., 3.	
rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	první pomoc bezpečné chování v rizikovém prostředí, krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru, dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích	1., 2., 3.	
chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	osobní bezpečí krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání), brutalita v médiích, situace hromadného ohrožení, tísňová volání	1., 2., 3.	
reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	správné a bezpečné chování při mimořádných událostech	1., 2., 3	Plněno v rámci projektu OCMS I.
PŘÍRODOVĚDA			
LIDÉ KOLEM NÁS			
Žák: vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi	mezilidské vztahy, pravidla slušného chování, pomoc	5.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	nemocným a postiženým, principy demokracie, soužití lidí – komunikace v digitálním světě (např. SMS)		
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou	lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy, chování lidí – uvědomění si rizikové situace v online prostředí	5.	
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	<u>Máme vlastní peníze</u> co jsou peníze a proč je dobré o nich hovořit, seznámení s finanční situací v modelových rodinách a uvědomování si, že v každé rodině jsou jiné finanční možnosti, práce s pravidelným příjmem peněz a učení se s nimi hospodařit, zodpovědnost v rozhodování o svých výdajích /kapesné, pravidelný příjem, spoření, hotovost, způsoby platby, samostatné hospodaření/ , vlastnictví – autorská práva	4.	Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti
	<u>Souvisí zdraví s penězi?</u> žáci si uvědomují význam zdraví, přemýšlí o tom, co může každý pro své zdraví udělat, na příkladech ukazují, že bohatství se nemusí týkat jen peněz, debatují a písemně zpracovávají jednotlivé termíny, myšlenky, argumenty, které se týkají peněz a zdraví	5.	Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti
ROZMANITOST PŘÍRODY			
Žák: objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	živá a neživá příroda, vztahy, životní podmínky rostlin a živočichů – pozorování s využitím digitálních technologií	4., 5.	
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	Země, vesmír – sluneční soustava, den a noc, roční období	4., 5.	
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy	rostliny, houby a živočichové v jednotlivých přírodních společenstvech, přizpůsobivost organismů	4., 5.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	dělení organismů, znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u nejznámějších druhů, jejich význam v přírodě, pro člověka, práce s atlasy a klíči, vyhledávání informací v doporučených digitálních zdrojích	4.	
zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	ekologie, odpovědnost lidí, tvorba a ochrana životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelné pohromy a ekologické katastrofy	4.	
založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	pokusy- postup práce, výstupy	4., 5.	
ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ			
Žák: využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života	lidské tělo – orgánové soustavy	5.	
rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	vývoj člověka- etapy vývoje, základy lidské reprodukce, biologické a psychické změny v dospívání, partnerství, rodičovství, HIV/AIDS	5.	
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	denní režim - plánování, uspořádání času	5.	
uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	chování v krizových situacích, pravidla a bezpečné chování v silničním provozu, pravidla při práci s digitálními technologiemi, osobní bezpečí – bezpečné chování v online prostředí, ochrana osobních údajů	4., 5.	Plněno v rámci projektu OČMS I.
předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	dramatizace	5.	
uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	péče o zdraví, zdravá výživa	5.	
rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí	poskytnutí první pomoci	4., 5.	Plněno v rámci

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

lékařskou pomoc			projektu OČMS I.
VLASTIVĚDA			
MÍSTO, KDE ŽIJEME			
Žák: určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	orientace v místě a prostoru	4., 5.	
určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	práce s kompasem a mapou, určování světové strany v přírodě; využití GPS navigace	4., 5.	
rozlišuje mezi náčrtů, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy	orientace podle náčrtů, plánů a map, zeměpisné pojmy; využití satelitních map, práce s cykloturistickými aplikacemi	4., 5.	
vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	ČR - domov, krajina, Praha a vybrané oblasti ČR; vyhledávání pojmů na internetu, porovnávání zdrojů	4., 5.	
porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	porovnání života v naší vlasti a v jiných zemích Evropy; tvorba textových dokumentů a jednoduchých prezentací	5.	
rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	ČR - státní zřízení, orgány státní moci, státní symboly, významné osobnosti naší politiky	4., 5.	
LIDÉ A ČAS			
Žák: pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	čas, časová osa, letopočet, kalendáře	4., 5.	
využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti	současnost a minulost v našem životě, historický přehled, znalost státních svátků a významných dní v roce	4., 5.	
srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik			

5.5 Člověk a společnost

5.5.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět se vyučuje po 2 hodinách týdně v 6. – 9. ročníku.

Předmět navazuje na výuku českého jazyka, hudební s výtvarnou výchovou, zeměpis a občanskou výchovu.

Vzdělávací obor Dějepis přináší poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti.

Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Důležitá je snaha vychovávat žáky v evropských a globálních souvislostech a výchova multikulturní, která učí tolerantnímu soužití etnik a národů.

Studium minulosti umožňuje poznat cestu lidstva k demokracii s vědomím jejich předností a nedostatků.

Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti.

Učivo Dějepisu je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – vedeme žáky k práci nejen s textem v učebnici, ale v rámci přípravy referátů k získávání návyku vyhledávat informace v literatuře a encyklopediích.

Kompetence k řešení problémů – některá témata umožňují hledat analogie se současným životem.

Kompetence komunikativní - při zpracování témat z více zdrojů se nabízí možnost diskuse.

Kompetence sociální a personální – charakter předmětu umožňuje efektivní práci ve dvojicích či malých skupinách.

Kompetence občanské - žáci se seznamují se zrodem občanské společnosti.

Kompetence pracovní – žáci si v rámci předmětu mohou vyzkoušet konkrétní pracovní postupy v práci historika.

Kompetence digitální - vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy.

OBLAST Člověk a společnost		PŘEDMĚT Dějepis	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
ČLOVĚK V DĚJINÁCH			
Žák: uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků	úvod do vyučování dějepisu	6.	
uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde	čas, pravěk a archeologie	6.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

jsou tyto zdroje shromážděny			
orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	úvod do vyučování dějepisu a průběžně pak každé probírané téma	6., 7., 8., 9.	
POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI			
Žák: charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	paleolit, mezolit význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách s pomocí digitálních zdrojů	6.	
objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	neolit, eneolit, oradlo, měď, vůz, bronz, řemeslníci a obchodníci, doba bronzová, železo, řemeslníci a obchodníci, doba železná, Keltové, Germáni	6.	
NEJSTARŠÍ CIVILIZACE, KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY			
Žák: rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	starověké orientální říše	6.	
uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	kultura starověkých orientálních říší	6.	
demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury	kultura a vzdělanost ve starověkém Řecku, kultura, umění a věda v antickém Římě, Řím za principátu, pozdní říše římská, stěhování národů	6.	
porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	dějiny starověkého Řecka, mykénské, homérské, archaické a klasické období, nadvláda Makedonie, Etruskové, počátky Říma, život v Římě, doba královská, raná římská republika, ovládnutí západního Středomoří, krize a zánik republiky	6.	
KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA			
Žák: popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	zrod nové Evropy, Francká říše, Byzantská říše, Arabská říše	7.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	Slované, počátky dějin českých zemí, státy východních a jižních Slovanů, vznik Svaté říše římské, Velká Morava kočovní Maďaři a vznik uherského státu počátky českého státu, křesťanství v Čechách, počátky polského státu, první přemyslovští králové, Český stát dědičným královstvím, Lucemburkové na českém trůnu, České království na vrcholu moci	7.	
vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí	křesťanství v raně středověké Evropě, křesťanství v Čechách, křížové výpravy	7.	
ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	život v přemyslovských Čechách, románský sloh v Čechách, proměna středověké krajiny, města a jejich význam, gotický sloh v Čechách, středověká vzdělanost virtuální 360° prohlídky, animace a 3 D rekonstrukce významných a vybraných dobových objektů, historických krajin, kulturních a technických památek, sbírek muzeí	7.	
OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY			
Žák: znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	na prahu husitské revoluce, italská renesance a humanismus, renesance a humanismus mimo Itálii, česká předbělohorská kultura, reformace, Svatá říše římská a německá reformace	7.	
vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	husitské války, Království dvojího lidu, Český stát za vlády Jagellovců	7.	
popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	objevné cesty a jejich důsledky pro Evropu, civilizace Asie, Afriky a Ameriky	7.	
objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské	Evropa v pozdním středověku, stoletá válka, tatarské, turecké a jiné výboje, vyhnání Arabů	7.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

monarchie	z Pyrenejského poloostrova, hospodářské a společenské změny v Evropě 15. a 16. st.		
objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	České země po nástupu Habsburků, česká stavovská společnost a počátky protihabsburského odboje, náboženské poměry v českém státě v době předbělohorské, České království za Rudolfa II., české stavovské povstání, třicetiletá válka, vývoj Habsburské monarchie po třicetileté válce, České země po třicetileté válce, hospodářské postavení českých zemí po třicetileté válce	7., 8.	
rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a příklady významných kulturních památek	renesanční kultura, barokní kultura virtuální 360° prohlídka, animace a 3 D rekonstrukce významných a vybraných dobových objektů, historických krajin, kulturních a technických památek, sbírek muzeí	7., 8.	
MODERNIZACE SPOLEČNOSTI			
Žák: vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti	osvícenství, osvícenský absolutismus, počátky britského impéria, vznik USA, války o rakouské dědictví, reformy Marie Terezie a Josefa II. Rusko za Kateřiny II., dělení Polska	8.	
objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě	Velká francouzská revoluce, vzestup a pád Napoleona I. průmyslová revoluce a zrod občanské společnosti, revoluce 1848 v Evropě	8.	
porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	Habsburská monarchie a česká společnost v době metternichovského absolutismu sjednocení Německa a Itálie	8.	
vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohlouben nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a	Viktoriánská Anglie, Habsburská monarchie a české země v druhé polovině 19.	8.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

světa, včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií	Století. A před 1. Světovou válkou, imperialismus a kolonialismus, vzestup Spojených států amerických, Rusko za posledních Romanovců, nová asijská velmoc Japonsko, kapitalistická společnost		
MODERNÍ DOBA			
Žák: na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	vypuknutí první světové války a její průběh, vypuknutí druhé světové války a její průběh, průběh druhé světové války s využitím historické digitální animace	8., 9.	
Rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	obrana demokracie a republiky, mnichovský diktát	9.	
charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	poválečné uspořádání světa, poválečná krize, komunismus a fašismus, světová hospodářská krize, nástup nacismu v Německu, ohrožení demokracie totalitou, vývoj v SSSR, nebezpečí nového válečného konfliktu, rozpad versailleského systému	9.	
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	nástup nacismu v Německu, referáty, protektorát, Slovenský stát	9.	
zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	vznik, Československa charakteristické rysy československé demokracie, poválečná obnova a nástup „zlatých 20. let“, léta prosperity v Československu, léta krize v Československu, kultura a věda v první republice, obrana demokracie a republiky	9.	
ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT			
Žák: vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	důsledky druhé světové války, poválečné uspořádání světa, řešení německé otázky, poválečné Československo, osudy národnostních menšin v Československu, Evropa na rozcestí, prohra československé demokracie,	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	sovětský blok, Československo v sovětském bloku, normalizace v Československu, protikomunistický odboj		
vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	vznik NATO a EHS, evropský integrační proces využívání pořadů s výukovými historickými materiály	9.	
posoudí postavení rozvojových zemí	mezinárodní vývoj od 60. let	9.	
prokáže základní orientaci v problémech současného světa	terorismus, nacionalismus a jejich příčiny, evropský integrační proces	9.	

5.5.2 Výchova k občanství

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět se vyučuje od 7. do 9. třídy jednu vyučovací hodinu týdně v kmenových učebnách.

Předmět Výchova k občanství směřuje k postupnému formování občanského rozměru žáků; seznamuje je s významnými okolnostmi společenského života a s postavením jednotlivců v rámci společenských vztahů, utváří jejich vztahy ke skutečnosti, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života, pozitivní hodnotové orientace a žádoucí modely chování, rozvíjí odpovědnost za vlastní život, za důsledky svého rozhodování, za kvalitu svěřené práce, za úroveň mezilidských vztahů a životního prostředí. Rozvíjí orientaci žáků ve světě financí a v problematice obrany státu. Přibližuje jim úkoly důležitých institucí, včetně činnosti armády.

Obsah předmětu je členěn do tematických celků, do nichž vyučování v průběhu 7. až 9. třídy vstupuje zpravidla několikrát – nejprve si vybírá látku přijatelnější pro nižší ročníky, kterou pak připomene a rozvine v ročnících vyšších. Kromě úrovně poznávacích schopností žáků se přihlíží také ke konkrétním místním podmínkám.

Předmět Výchova k občanství je vhodný k uplatňování aktivizujících forem výuky. Široký záběr a povaha jeho témat umožňuje pracovat s rozmanitými informačními zdroji nebo i v terénu v okolí školy, dává příležitosti ke skupinovým pracím, projektům. Učivo Výchovy k občanství je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení - vedeme žáky k tomu, aby využívali vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, rozvíjíme postoje, dovednosti a způsoby rozhodování metodami, které umožňují přímou zkušenost.

Kompetence k řešení problémů - vedeme žáky k týmové práci při řešení problémů a tím i k poznání, že spolupráce je prospěšnější než rivalita, k tomu, aby si uvědomili zodpovědnost za svá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní - vedeme žáky k tomu, aby si osvojili dovednosti komunikace a společenského styku, schopnost vyjadřovat své názory a respektovat názory druhých, kriticky vnímat veřejné záležitosti.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Kompetence sociální a personální- vedeme žáky k vzájemné toleranci a zodpovědnosti, k respektování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se podílejí, k ohleduplnosti ke starším a nemocným lidem.

Kompetence občanské - vedeme žáky k vytváření představy o mravních a právních předpokladech společenského soužití, o hospodářském životě společnosti, o demokratických postupech při řízení státu, o globálních problémech civilizace a způsobech jejich řešení, k získání základů pro orientaci v rozmanitých situacích osobního, rodinného, pracovního a občanského života, aby si uvědomili sounáležitost s vlastním regionem a národem.

Kompetence pracovní - seznamujeme žáky se základními skutečnostmi pracovního života a vedeme je k tomu, aby získali vhled do vlastního psychického života, poznali možnosti jeho pozitivního ovlivňování se zřetelem k volbě své profese a založení rodiny.

Kompetence digitální - vedeme žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií, k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě, podporujeme utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí.

OBLAST		PŘEDMĚT	
VÝCHOVA K OBČANSTVÍ		Výchova k občanství	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI			
Žák: objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	státní symboly a jejich používání, státní svátky, památná místa	7.	
rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	vlastenectví – nacionalismus, co nás proslavilo, významné osobnosti	7.	
kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	práce s informacemi, prostředky masové komunikace, média, vliv digitálních technologií na různé oblasti života (např. oblast vztahů, spolupráce, vzdělávání, práce, zábavy, občanského života, politiky) nebo vliv na různé sociální skupiny (např. podle věku, profese) – obecný přístup; vliv digitálních technologií na život žáka – osobní pohled (zmapování, rizika, prevence)	7.	
uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti	7.	
objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní	demokracie, svoboda, pravidla chování, morálka, podobnost a	7.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	odlišnost lidí		
rozpozná netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti			
ČLOVĚK JAKO JEDINEC			
Žák: objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	podobnost a odlišnost lidí, rozdílnost myšlení a jednání	7.	
posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společenských cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	sebepoznávání, realistické posuzování skutečnosti, osobní hodnoty, vrozené předpoklady, posuzování druhých, vyjádření názoru, souhlasu, podpory nebo nespokojenosti a kritiky různými nástroji	7.	
kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání			
popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru			
ČLOVĚK, STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ			
Žák: rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	formy vlastnictví a jejich ochrana, analýza různých řešení, rozpoznání rizik, zodpovědné rozhodování,	7.	
	postup, jak se bránit porušení práva na ochranu osobnosti a práv k duševnímu vlastnictví	8.	
	duševní vlastnictví – postup pro oběti porušení práva na ochranu osobnosti a pro oběti porušení práv k duševnímu vlastnictví (např. žádost o odstranění obsahu, nahlášení porušení práva, uplatnění práva na zapomnění, podání žaloby)	9.	
sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zvaží	<u>Hospodaření domácnosti</u> vytvoření a pochopení základní struktury rozpočtu domácnosti,		

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti</p> <p>uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu</p> <p>vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</p>	<p>prostřednictvím definování osobních životních potřeb dojít k poznání možností jak tyto potřeby uspokojit a získat určitou životní úroveň, v souvislosti s hospodařením deficitním, přebytkovým nebo vyrovnaným vytvářet návrh fiktivního rozpočtu domácnosti, poznávání aspektů, které zasahují do rozpočtu domácnosti, poznávání nástroje ekonomického zajištění rozpočtu domácnosti, podporování dovednosti týmové spolupráce, komunikace a řešení problémů</p>	<p>8.</p>	<p>Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti</p>
	<p><u>Dovolená</u> poznávání aspektů, které zasahují do rozpočtu domácnosti, uvědomování si a rozpoznávání aspektů ovlivňujících rozhodování v rámci domácího rozpočtu a plánování domácího rozpočtu s přihlédnutím k těmto aspektům, motivace k diskusím o etických otázkách, rozhodování, logická argumentace svých názorů a tvrzení, vnímání souvislostí jevů, ochota měnit své představy na základě nově zjištěných faktů, orientace v informačních zdrojích, jejich možnostech a kvalitách, propojování a využívání získaných informací pro odpovědná finanční rozhodování, orientace v systému a konkrétních možnostech základních finančních produktů a služeb, smysluplné propojování poznatků různých oborů a osobních životních zkušeností</p>	<p>9.</p>	<p>Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti</p>

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p>	<p><u>Výhodné nakupování</u> orientace v pravidlech a možnostech nakupování, analýza různých řešení, rozpoznávání rizik, zodpovědné rozhodování, logická argumentace svých názorů a tvrzení, vnímání ochota měnit své představy na základě nově zjištěných faktů, souvislostí jevů, orientace v systému a konkrétních možnostech základních finančních produktů a služeb, orientace žáků v informačních zdrojích, jejich možnostech a kvalitách, informace o tom, kam se mohou obrátit o bezplatnou radu, pomoc, konzultaci, seznámení s právy spotřebitelů a se systémem odborné pomoci, reklamace, nekalé obchodní praktiky, online nakupování – elektronicky uzavřená kupní smlouva, reklamace, odstoupení od smlouvy, práva spotřebitele v digitálním prostředí; právo na ochranu osobnosti – např. právo na ochranu jména, právo na ochranu cti a důstojnosti, autorské právo; práva průmyslového vlastnictví – např. patent, ochranná známka, průmyslový design, označení původu; nástroje a postup pro ochranu vlastního autorského díla</p>	<p>7.</p>	<p>Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti</p>
<p>rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</p>	<p>daně a jejich význam, rozpočet státu</p>	<p>9.</p>	
ČLOVĚK, STÁT A PRÁVO			
<p>Žák: rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</p>	<p>království, republika a další formy státního zřízení</p>	<p>8.</p>	
<p>rozlišuje a porovnává úkoly</p>	<p>ústavní zřízení, moc</p>		

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	zákonodárná, výkonná a soudní		
objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	demokracie a právní stát, svoboda volby a rozhodování v životě, volby	8.	
vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů			
přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	základní lidská práva, práva dětí, šikana, obrana státu – základní povinnosti občanů při obraně státu, branná povinnost, poškozování cizích práv – neoprávněné vytvoření, zveřejňování nebo užívání fotografie nebo videozáznamu, porušení tajemství zpráv, listin a soukromých dokumentů, pomluva; protiprávní jednání v oblasti duševního vlastnictví – stahování, rozmnožování a šíření autorských materiálů; protiprávní jednání v oblasti obchodu a nakupování – podvodné nabídky a e-shopy, nedoručené zboží, nezabezpečené platby online, falešné faktury	8.	
objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	zákony, právo, právní úkony, trestněprávní řízení	8.	
uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci			
dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	trestní odpovědnost nezletilých, trestní zákoník, druhy trestů, soudy	8., 9.	
rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů			
rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady			
diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce,	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	protiprávní jednání v oblasti ochrany osobnosti – neoprávněné nakládání s osobními údaji, sledování soukromého života, krádež digitální identity		
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT			
Žák: popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	problematika EU, bezpečnostní politika EU	8., 9.	
uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	významné globální problémy světa i Evropy	7.	
objasní souvislost globálních a lokálních problémů			

5.6 Člověk a příroda

5.6.1 Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Fyzika se vyučuje v 6. - 9. ročníku v dotaci dvě hodiny týdně a probíhá ve speciální učebně.

Předmět navazuje zejména na výuku matematiky, prvouky, vlastivědy a přírodovědy na prvním stupni ZŠ.

Obsahově se fyzika člení do několika oblastí, které pokrývají široké spektrum přírodních jevů. Vyučování fyziky přinese žákům hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim základ pro lepší porozumění fungování moderních technologií. Hlavní důraz je kladen na praktické činnosti realizující se formou pokusů, měření, experimentů s co nejužším propojením na reálný život. Fyzika podporuje samostatné a otevřené myšlení žáků, vede žáky k pochopení složitosti a komplexnosti vztahů člověka a přírody a tím rozvíjí environmentální povědomí.

Učivo Fyziky je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – vedeme žáky k osvojení si obecně používaných termínů, symbolů..., vyhledávání potřebných údajů v zadání slovních úloh, k samostatné práci v týmu a porovnávání dosažených výsledků

Kompetence k řešení problémů – vedeme žáky k uvědomění si významu kontroly a reálnosti dosažených výsledků, hledání postupů při řešení problému, získání informací vedoucích k dosažení cíle.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Kompetence komunikativní – při práci ve skupině vedeme žáky ke komunikaci způsobem, který umožní kvalitní spolupráci a dosažení cíle.

Kompetence občanské – vedeme žáky k uvědomování si své školní povinnosti a souvislosti se zodpovědností za svoji domácí přípravu, chápání základní ekologické souvislosti.

Kompetence sociální a personální – vedeme žáky k tomu, aby samostatným řešením přiměřeně náročných úkolů dosahovali pocitu sebeúcty a sebeuspokojení. Výchovně vzdělávacích cílů se snažíme dosahovat s ohledem na individuální osobnost žáků. Žákům se zájmem a nadáním umožňujeme individuální rozvoj například zadáváním složitějších úkolů, přípravou pokusů, účastí na olympiádě, pythagoriádě apod.

Kompetence pracovní - využívá znalosti a zkušenosti získané ve fyzice v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Kompetence digitální - vedeme žáky k využívání digitálních technologií při pozorování fyzikálních jevů, podporujeme využívání digitálních technologií při měření a zpracování naměřených dat, vedeme žáky k využívání digitálních záznamů experimentů a vizuálních simulací k popisu a vysvětlení fyzikálních jevů.

OBLAST ČLOVĚK A PŘÍRODA		PŘEDMĚT FYZIKA	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
LÁTKY A TĚLESA			
Žák: změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látku a těleso	porovnávání a zkoumání vlastností látek, měření fyzikálních veličin i digitálními měřidly	6.	
uvede konkrétní příklady jevů dokazující, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	stavba látek, Brownův pohyb, difuze	6.	
předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	teplota, tepelná roztažnost, dilatační spáry, sledování změn teploty pomocí počítačového softwaru, citlivost a rozsah digitálního měřidla, studium videozáznamu fyzikálního experimentu	6.	
využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických příkladů	měření hmotnosti a objemu, hustota látek, výpočet hmotnosti tělesa	6.	
POHYB TĚLES, SÍLY			
Žák: rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	druhy pohybu tělesa, klid a pohyb a jejich relativita.	7.	
využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	dráha, rychlost, úlohy o rovnoměrném pohybu tělesa, měření a výpočet rychlosti s použitím digitálních měřících	7.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	přístrojů a počítačového softwaru, využití tabulkových procesorů ke zpracování výsledků měření, práce s grafy, znázornění počítačem		
určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikost, směr a výslednici	druhy sil, znázornění síly, skládání sil, výslednice sil	7.	
MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN			
Žák: využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidových kapalinách pro řešení konkrétních praktických problémů	mechanické vlastnosti kapalin, tlak, hydrostatický tlak	7.	
ENERGIE			
Žák: využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	výkon, práce	8.	
zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	spalovací motory, obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, vyhledání, třídění dle zvolených kritérií a kritické posouzení dat z otevřených zdrojů; sestavení přehledové tabulky vybraných dat	8., 9.	
ZVUKOVÉ DĚJE			
Žák: rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost prostředí pro šíření zvuku	vlastnosti zvuku - látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích, odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku	8.	
posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	zdroje hluku v běžném životě	8.	
ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE			
Žák: sestaví správně dle schématu el. obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	základní části el. obvodu, užití základních schematických značek elektrické a magnetické pole- el. a mg. síla; el. náboj; tepelné účinky el. proudu;	6. 8.	
rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří el. proud a napětí	el. proud a napětí, jejich zdroje a měření, napětí a proudu digitálním univerzálním měřicím přístrojem, práce s počítačovou simulací	8.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	vedení el. proudu, polovodiče, vyhledání potřebných informací z otevřených zdrojů a jejich kritické posouzení	6., 8., 9.	
využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na cívku s el. proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	elektromagnetické jevy, střídavý el. proud, transformátor, stejnosměrný elektromotor, bezpečné chování při práci s el. zařízeními a přístroji, popis fyzikálních jevů a jejich aplikací pomocí počítačové simulace, v otevřených zdrojích dat vyhledá animace jevů a jejich praktické aplikace	9.	
využívá zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákon odrazu světla při řešení problémů a úloh	vlastnosti světla, zdroje světla, rychlost šíření světla ve vakuu a dalších prostředích, stín, zatmění Slunce a Měsíce, zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem, grafické znázornění vzniku obrazu (náčrtem, použitím modelu zrcadla nebo použitím počítačového softwaru)	7.	
rozhodne ze znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	lom světla, čočky, zrcadla, chod paprsků, grafické znázornění vzniku lomu světla (náčrtem, použitím modelu optického rozhraní nebo použitím počítačového softwaru), práce s počítačovou simulací	7.	
VESMÍR			
Žák: objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet okolo planet	sluneční soustava, pohyby planet a měsíců, působení pohybu Měsíce na život na Zemi, hvězdy, souhvězdí, pohyb hvězd a planet na obloze Země, rozdíl mezi hvězdou a planetou, práce s počítačovou simulací, sběr, třídění a analýza dat z otevřených zdrojů	7., 9.	

5.6.2 Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět chemie se vyučuje jako samostatný předmět v 8. a 9. ročníku po dvou hodinách týdně v odborné učebně chemie.

Vzdělávání v předmětu chemie:

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o obor
- vede k poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí na příkladech směsí, chemických látek a jejich reakcí s využíváním jednoduchých chemických pokusů
- učí řešit problémy a správně jednat v praktických situacích, vysvětlovat a zdůvodňovat chemické jevy
- učí poznatky využívat k rozvíjení odpovědných občanských postojů
- učí získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi a dovednosti poskytnout první pomoc při úrazech s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka je spojována s praktickými cvičeními
- nácviky jednoduchých laboratorních metod a postupů
- práce ve skupinách
- demonstrační pokusy

Rozdělení žáků do skupin, počet skupin a počet žáků ve skupině je omezen vybavením školy pomůckami. Vždy je kladen důraz na dodržování zásad bezpečné práce a postupů v souladu s platnou legislativou.

Řád učebny chemie a laboratorní řád je nedílným vybavením učebny a laboratoře, dodržování uvedených pravidel je pro každého žáka i vyučujícího závazné.

Předmět **chemie** je úzce spjat s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** a zčásti s matematikou (např. zeměpis – surovinové zdroje chemického průmyslu, přírodopis – význam zelených rostlin, životní prostředí, zdraví, fyzika – vlastnosti látek, matematika – chemické výpočty).

Učivo Chemie je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení- učitel vede žáky k systematickému pozorování jako základní formě zjišťování chemických vlastností látek, jejich přeměn a podmínek, za kterých tyto přeměny nastávají, k jejich popisu, hledání souvislostí mezi jevy a jejich vysvětlení. Vede žáky ke správnému používání chemických termínů, symbolů a značek. Dává žákům možnost samostatně či ve skupinách formulovat závěry na základě pozorování a pokusů

Kompetence k řešení problémů-učitel předkládá problémové situace související s učivem chemie, dává žákům možnost volit různé způsoby řešení, dává možnost obhajovat svá rozhodnutí a vede žáky k promýšlení pracovních postupů praktických cvičení. Vede žáky k nacházení příkladů chemických dějů a jevů z běžné praxe, k vysvětlování jejich chemické podstaty. Klade důraz na aplikaci poznatků v praxi.

Kompetence komunikativní-učitel vede žáky ke správnému užívání chemických symbolů a značek, podněcuje žáky k argumentaci. Zadává takové úkoly, při kterých mohou žáci navzájem komunikovat.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Kompetence sociální a personální-učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat, podněcuje žáky ke smysluplné diskusi a vytváří situace, při kterých se žáci učí respektovat názory jiných.

Kompetence občanské-učitel společně s žáky respektuje pravidla pro práci s chemickými látkami, řád učebny a laboratorní řád, vyžaduje dodržování pravidel slušného chování. Předkládá situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí a vede žáky k zodpovědnému chování v krizových situacích (přivolat pomoc a poskytnout první pomoc).

Kompetence pracovní- učitel vede žáky k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení, vyžaduje dodržování vymezených pravidel /povinností z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých a ochrany životního prostředí/. Zadává úkoly tak, aby žáci byli schopni využít poznatků v běžné praxi.

Kompetence digitální - vedeme žáky k vyhledávání informací o chemické problematice v elektronických zdrojích, jejich porovnávání s informacemi z dalších informačních zdrojů. Prostřednictvím digitálních technologií mohou žáci lépe porozumět chemickým dějům, které lze obtížně pozorovat v reálných podmínkách, pozorovat je a zaznamenávat jejich průběh.

OBLAST ČLOVĚK A PŘÍRODA		PŘEDMĚT CHEMIE	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE			
Žák: určí společné a rozdílné vlastnosti látek	vlastnosti látek - hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek; možnosti využití digitálních měřicích přístrojů při zjišťování vlastností látek, zaznamenání, vyhodnocení a interpretace naměřených dat	8.	
pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovitost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	zásady bezpečné práce - ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě, nebezpečné látky a přípravky - H-věty, P-věty, piktogramy a jejich význam	8., 9.	
SMĚSI			
Žák: rozdílí směsi a chemické látky	směsi - různorodé, stejnorodé roztoky	8.	
vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; rozpouštění látek, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok,	8.	
navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	oddělování složek směsí (přebírání, usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)	8.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu</p>	<p>voda - destilovaná, pitná, užitková, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody; vzduch - složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva; práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat; využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat; tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma; práce s relevantními informačními zdroji, včetně zdrojů digitálních, při sběru dat; využití digitálních technologií při zpracování a vyhodnocování dat; tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací; tvorba prezentace na dané téma</p>	<p>8.</p>	
ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY			
<p>Žák: používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech</p>	<p>částicové složení látek - molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony; chemické sloučeniny - chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin</p>	<p>8., 9.</p>	
<p>orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti</p>	<p>prvky - názvy a značky vybraných prvků, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo</p>	<p>8.</p>	
CHEMICKÉ REAKCE			
<p>Žák: rozliší a zapíše rovnici výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých reakcí a zhodnotí jejich využívání</p>	<p>chemické reakce - zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost; redoxní reakce a jejich uplatnění; využití digitálních technologií při zápisu chemických reakcí a při</p>	<p>8., 9.</p>	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	chemických výpočtech		
aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí - teplota, plošný obsah výchozích látek, katalýza	8., 9.	
ANORGANICKÉ SLOUČENINY			
Žák: porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	oxidy - názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů	8.	
orientuje se na stupnici pH, změní reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	kyseliny a hydroxidy - kyselost a zásaditost roztok; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů; neutralizace; soli kyslíkaté a bezkyslíkaté - vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů; využití grafického programu či aplikace	8., 9.	
ORGANICKÉ SLOUČENINY			
Žák: rozezná nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	uhlovodíky - příklady v praxi významných alkanů, alkenů, alkynů a arenů; využití grafického programu či aplikace; porovnání reaktivity uhlovodíků, práce s videoexperimenty; pozorování, zaznamenání, vyhodnocení a interpretace pozorovaných jevů	9.	
zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	paliva - uhlí, ropa, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva, alternativní zdroje energie	9.	
rozezná vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	deriváty uhlovodíků - příklady v praxi významných halogenderivátů a kyslíkatých derivátů	9.	
uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů	přírodní látky - zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

		vitaminů		
CHEMIE A SPOLEČNOST				
Žák: zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	chemický průmysl v ČR - výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze, průmyslová hnojiva, tepelně zpracované materiály - cement, vápno, sádra, keramika, plasty a syntetická vlákna - vlastnosti, použití, likvidace; posouzení relevance a spolehlivosti informací a informačních zdrojů, včetně zdrojů digitálních, vzhledem k tématu a práce s nimi; příklady těžby nerostných surovin na území ČR, jejich dostupnost, možnosti využití dálkového průzkumu Země (DPZ) – využití leteckých snímků pro hodnocení vlivu těžby na životní prostředí		8., 9.	
aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti		9.	
orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	detergenty a pesticidy, insekticidy, léčiva a návykové látky; posouzení relevance a spolehlivosti informací a informačních zdrojů, včetně zdrojů digitálních, vzhledem k tématu a práce s nimi		9.	

5.6.3 Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Přírodopis je na druhém stupni vyučován od 6. do 9. ročníku v hodinové dotaci 2 hodiny týdně v šestém, sedmém a devátém ročníku. V osmém ročníku je hodinová dotace 1 hodinu týdně, vyučuje se však 2 hodiny týdně pouze v 1. pololetí.

Výuka probíhá v učebně přírodopisu.

Předmět navazuje na výuku prvouky, přírodovědy a vlastivědy na prvním stupni ZŠ. Na druhém stupni ZŠ koresponduje s předměty zeměpis, fyzika, chemie, rodinná výchova a praktické činnosti.

Obsahem předmětu přírodopis je jednak všeobecný přehled o složitostech vývoje Země a života na ní, jednak podrobnější pohled na všechna společenstva, která na Zemi žijí a vztahy

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
mezi nimi. Žáci se seznámí s tím, jaké zákonitosti panují v oblasti neživé i živé přírody a naučí se správně chápat spjatost člověka a jeho života s přírodou a jejími zákonitostmi.

Značná část učiva je realizovatelná prostřednictvím praktických činností, při kterých žáci názorně pochopí, o čem se učí v teoretické části a mimo jiné jsou nuceni o učivu přemýšlet a samostatně se dobrat vytyčených cílů.

Učivo Přírodopisu je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – vedeme žáky k používání osvojovaných termínů, samostatnému pozorování a experimentování a vyvozování správných závěrů z pozorovaného

Kompetence k řešení problémů – vedeme žáky k samostatnému řešení problémů, případně vyhledávání informací k jejich vyřešení.

Komunikativní kompetence – při laboratorních pracích jsou žáci vedeni k práci ve skupinách, kde je důležité umět naslouchat druhým, stručně a jasně formulovat své myšlenky a dokázat obhájit svůj názor.

Kompetence sociální a personální – navazuje v přírodopisu na kompetenci komunikativní – žák je schopen spolupracovat ve skupině a na základě dosažených úspěchů si vytváří kladnou představu sám o sobě a z toho plynoucí pocit sebeuspokojení.

Kompetence občanské – vedeme žáky k chápání ekologické souvislosti a environmentální problémy, k aktivnímu podílení se na ochraně přírody a zdraví v zájmu trvale udržitelného rozvoje společnosti.

Kompetence pracovní – žák získá odborné znalosti při používání laboratorního vybavení a práci s živým i neživým materiálem, výsledky své pracovní činnosti dokáže zhodnotit i z hlediska ochrany životního prostředí a svého zdraví.

Kompetence digitální - vedeme žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnávání vyhledaných informací s informacemi v dalších zdrojích, rozvíme dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry, při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů.

Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA			
Žák: rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jejich význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty, názory na vznik života, různé techniky animace životních projevů organismů	6.	
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení	8.	
uvede příklady dědičnosti v praktickém životě			
uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií	viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití	6.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

v přírodě i pro člověka			
BIOLOGIE HUB			
Žák: rozpozná naše nejnámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami	6.	
	houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organizmy, hospodářsky a epidemiologicky významné druhy	6.	
	lišejníky, výskyt a význam	6.	
BIOLOGIE ROSTLIN			
Žák: odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	stavba rostlinného těla, anatomie a morfologie rostlin - stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)	7.	
vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	fyziologie rostlin – základní principy fotosyntézy a dýchání, růstu, rozmnožování	7.	
rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	systém rostlin - poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradin (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných), jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců, význam rostlin a jejich ochrana	6., 7.	
BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ			
Žák: porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla - živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování	6.	
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	rozšíření, význam, vývoj, vývin, ochrana a systém živočichů - významní zástupci jednotlivých skupin živočichů	6., 7., 8.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	– prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci, školní encyklopedie rostlin a živočichů, práce s určovacími klíči a aplikacemi, interaktivní a multimediální aplikace pro zkoumání anatomie živočichů; mapování výskytu rostlin a živočichů		
odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	projevy chování živočichů	8.	
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka, uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva	8.	
BIOLOGIE ČLOVĚKA			
Žák: určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a řídicí), vyšší nervová činnost, multimediální aplikace pro zobrazování orgánových soustav člověka	8.	
orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	fylogeneze a ontogeneze člověka, rozmnožování člověka	8.	
objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří			
rozlišuje příčiny, popřípadě příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	nemoci, úrazy a prevence - příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie	8.	
NEŽIVÁ PŘÍRODA			
Žák: rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	Země - vznik a stavba Země, nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky, půdy – složení, vlastnosti a význam, vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí	9.	
uveďte význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější přírodní události v ČR (povodně, bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi, podnebí a počasí ve vztahu k životu - význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka	9.	
ZÁKLADY EKOLOGIE			
Žák: uveďte příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím, populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému	6, 7.	
na příkladu objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému			
vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam			
uveďte příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	ochrana přírody a životního prostředí - globální problémy a jejich řešení, chráněná území, různé zdroje informací o vlivu člověka na přírodu a krajinu	6., 7.	
PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY			
Žák:	praktické metody poznávání	6., 7., 9.	

aplikuje praktické metody poznávání přírody	přírody, zjednodušené určovací klíče a atlasy, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů, simulace a modely vývoje populací a společenstev organismů s využitím názorných multimediálních prostředků		
---	--	--	--

5.6.4 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. po dvou hodinách týdně a v 9. ročníku jednu hodinu týdně v kmenových učebnách nebo v multimediální učebně.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod, získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací, respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí, k rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa a aplikování geografických poznatků v praktickém životě.

Ve výuce budou použity tyto formy a metody práce: frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem, skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu), zeměpisné vycházky s pozorováním, projekty. Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Například v předmětu chemie to je znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ve fyzice sluneční soustava, vesmír, v přírodopise rozšíření živočichů a rostlin, biotopy, chráněné krajinné oblasti, národní parky. Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí: matematika (měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy), dějepis (kultura národů, historie států).

Učivo Zeměpisu je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení - žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti, získané poznatky kriticky posuzují, poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení. Učitel vede žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací, k používání odborné terminologie, k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi, k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní - žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, učí se naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují. Učitel vede žáky ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace, k naslouchání a respektování názorů druhých, k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Kompetence k řešení problémů - žáci jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení, žáci se učí myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí.

Kompetence sociální a personální - žáci spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání. Učitel vede žáky k využívání skupinového vyučování, k utváření pocitu odpovědnosti za svá jednání, k ochotě pomoci a o pomoc požádat, k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků.

Kompetence občanské - žáci respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ve škole i mimo školu, rozhodují se zodpovědně podle dané situace, žáci chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí. Učitel vede žáky k dodržování pravidel slušného chování, k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí.

Kompetence pracovní - žáci jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu, jsou vedeni k efektivní práci, k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací.

Kompetence digitální - vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy, seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi, klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě.

OBLAST ČLOVĚK A PŘÍRODA		PŘEDMĚT Zeměpis	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE			
Žák: organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	geografické, topografické a kartografické pojmy, kartografické produkty: plán, mapa; měřítko plánů a map; symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data, tabulky, grafy; globus; zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky digitální mapy, mapové portály – charakteristiky, příklady užití v geografii i v běžném životě, příklady digitálních map a příklady mapových portálů ve vztahu k poloze školy	6.	
používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii	orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; práce s atlasem	6.	
PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ			
prokáže na konkrétních příkladech	tvar, velikost a pohyby	6.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

tvar Země, zhodnotí důsledky pohybu Země na život lidí a organismů	Země; střídání dne a noci; roční období, časová pásma		
rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	krajinná sféra a prvky přírodní sféry, jednotlivé složky přírody; základní podmínky života na Zemi	6.	
porovnává působení vnitřních a vnějších procesů přírodní sféry a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	šířková pásma, výškové stupně; přírodní oblasti a podnebná pásma; působení vnitřních a vnějších sil na utváření zemského povrchu, na život organismů a lidí	6.	
REGIONY SVĚTA			
Žák: lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny	světadíly, oceány, makroregiony světa příklady užití geoinformačních technologií v geografii a v běžném životě: navigační přístroje a systémy v dopravě, digitální mapy	7., 8.	
porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států	světadíly, oceány, makroregiony světa (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské a kulturní oblasti, nerostné suroviny a hospodářství)	7., 8.	
zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy a možnosti jejich řešení	7., 8.	
SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ			
Žák: posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace	společenské a politické hospodářské problémy zemí a kontinentů, populace na jednotlivých kontinentech, migrace obyvatel	9.	
posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel	populace, geografické, demografické charakteristiky, funkce sídel	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje	světové hospodářství, sektorová a odvětvová struktura		
porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	územní dělba práce		
porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	národní a mnohonárodnostní státy; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení(integrace) států		
lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	hlavní světová konfliktní ohniska		
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ			
Žák: porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín	krajina – prostředí, typy krajín společenské a hospodářské vlivy na krajinu a na životní prostředí digitální vzdělávací zdroje, databáze, kanály a portály pro výuku zeměpisu	6.	
uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)			
uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná přírodní území, globální ekologické a environmentální problémy lidstva	7., 8.	
ČESKÁ REPUBLIKA			
Žák: vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy	zeměpisná poloha místního regionu digitální mapy, mapové portály – charakteristiky, příklady užití v geografii i v běžném životě, příklady digitálních map a příklady mapových portálů	8.	
hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu	základní přírodní a socioekonomické charakteristiky Pardubického kraje a okresu Pardubice	8.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál ČR v evropském a světovém kontextu	orientace na mapě, poloha ČR v rámci Evropy a světa; sousední státy; rozloha, členitost, přírodní poměry, obyvatelstvo, sídla; nerostné suroviny; hospodářství ČR digitální mapy, mapové portály – charakteristiky, příklady užití v geografii i v běžném životě, příklady digitálních map a příklady mapových portálů	8.	
lokalizuje na mapách jednotlivé kraje ČR a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit	krajské členění, krajská města; základní přírodní a socioekonomické charakteristiky (specifika jednotlivých krajů)	8.	
uvádí příklady účasti a působnosti ČR ve světových mezinárodních a národních institucích, organizacích a integracích států	členství ČR ve světových organizacích;	8.	
TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE			
Žák: ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu	orientace mapy, světové strany	6., 7., 8.	
	cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, pohyb podle mapy a azimutu	6., 8.	
aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny	odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu, situační plány, jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů	6.	
uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelné pohromy, opatření, chování a jednání při nebezpečí živelných pohrom v modelových situacích	9.	Plněno v rámci projektu OČMS II.

5.7 Umění a kultura

5.7.1 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět hudební výchova se vyučuje v 1. až 7. a v 9. ročníku po jedné hodině týdně v učebně hudební výchovy.

Hudební výchova vede žáka prostřednictvím *vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností* k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využití jako určitého prostředku komunikace.

Hudební činnosti se vzájemně propojují a doplňují, rozvíjejí celkovou osobnost žáka a vedou především k rozvoji jeho hudebnosti – jeho hudebních schopností, projevujících se individuálními hudebními dovednostmi sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Obsahem *Vokálních činností* je práce s hlasem, kde dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků.

Obsahem *Instrumentálních činností* je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem *Hudebně pohybových činností* je ztvárňování hudby a reakcí na ni pomocí pohybu, tance, gest.

Obsahem *Poslechových činností* je aktivní vnímání znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat

Učivo Hudební výchovy je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence k učení – učitel vede žáky k tomu, aby se naučili rozumět termínům hudební oblasti a aby s nimi uměli zacházet, k chápání umění a kulturu jako provázanou a neoddelitelnou součást lidské existence, motivuje žáky k vlastní tvorbě a tak jim umožňuje lépe hudbu vnímat a prožívat.

Kompetence k řešení problémů – učitel vede žáky k uvážlivému hodnocení umění a schopnosti svůj názor obhájit, k pochopení, že každý může určitý umělecký zážitek vnímat různě, předkládá jim dostatek estetických zážitků.

Kompetence komunikativní – učitel vede žáky k vnímání a využívání mimo jazykového vyjadřování, ukazuje, že názor jiných lidí na společně prožitý estetický prožitek může být přínosem, důležité je poskytovat žákům dostatek prostoru pro vlastní umělecký projev.

Kompetence sociální a personální - učitel vede žáky k dodržování zásad společenského chování na kulturních akcích, buduje v žácích sebedůvěru na základě respektování ostatních.

Kompetence občanské – učitel vede žáky k ochraně našich tradic a kulturního a historického dědictví, k tolerantnímu chápání různých kulturních hodnot, projevů a potřeb různých skupin, národů a národností současnosti i minulosti, motivuje žáky k tvořivosti a k pozitivnímu přístupu k uměleckým dílům a kultuře vůbec, vede žáky k aktivnímu zapojování do kulturního dění.

Kompetence pracovní – učitel vede žáky ke správnému používání svého hlasu, objasňuje základní pravidla pro grafický záznam hudby, vede ke správné manipulaci s hudebními nástroji.

Kompetence digitální – vedeme žáky k využívání dostupných elektronických nástrojů a digitálních aplikací spojených s hudbou, motivujeme žáky k záznamu hudby prostřednictvím

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
 digitálních technologií, vedeme žáky k vyhledávání uměleckých děl i běžné reprodukce s
 respektem k autorským právům, vedeme žáky k vyhledávání inspiračních děl.

OBLAST UMĚNÍ A KULTURA		PŘEDMĚT Hudební výchova	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
<i>1. STUPEŇ</i>			
1. období			
Žák: zpívá v jednohlase	správné dýchání, správná výslovnost, rozšíření hlasového rozsahu	1., 2., 3.	
rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	hra na tělo, hudební hry (deklamace říkadel, hra na ozvěnu)	1., 2., 3.	
reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	pohybový doprovod znějící hudby, taktování, hra na tělo	1., 2., 3.	
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	hra na Orffovy nástroje hra na dostupné elektronické nástroje k doprovodné hře	1., 2., 3.	
rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	výrazové prostředky v hudbě (zvuk a tón, melodie, hudební kontrasty)	1., 2., 3.	
rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	hudební styly a žánry – hudba vážná, lidová, umělá hra elektronická	1., 2., 3.	
orientuje se v jednoduchém zápisu skladby	notová osnova, houslový klíč, nota a pomlka čtvrt'ová, osminová, půlová a celá, takt 2/4, 3/4	2., 3.	
2. období:			
zpívá v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (správné dýchání, výslovnost), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu, hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu, dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, intonace, vokální improvizace, hudební hry	4., 5.	
realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou)	orientace v notovém záznamu jednoduché melodie, její reprodukce	4., 5.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not			
využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	hra na nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí Orffových nástrojů, případně zobcových fléten dostupné elektronické nástroje, hudební hry pomocí jednoduchých hudebních aplikací	4., 5.	
rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	hudba vokální, instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj, hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, populární, ukolébavka apod.	4., 5.	
vytváří jednoduché přehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	rytmizace, hudební improvizace, hudební doprovod, hudební hry, jednoduchá písňová forma (a-b)	4., 5.	
rozpozná v proudu znějící hudby některé z určitých hudebních výrazových prostředků	kvalita tónu – délka, výška, síla, barva, vztahy mezi tóny – souzvuk, akord, hudební výrazové prostředky a hudební prvky – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (vzestupnost a sestupnost), metrické, rytmické, dynamické a harmonické změny v proudu hudby)	4., 5.	
ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, pohybově improvizuje na základě svých individuálních schopností a dovedností	taktování, pohybový doprovod znějící hudby – takt 2/4, 3/4, 4/4, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance, pohybové vyjádření hudby a reakce na změnu v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků	4., 5.	
2. STUPEŇ			
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	vokálně instrumentální aktivity individuální i společné, hlasová hygiena	6., 7.	
	vokálně instrumentální aktivity individuální a společné, hudební klip, hudební film a muzikál, současná tvorba,	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	hudební filmy, legální a nelegální stahování hudby – ochrana autorských práv – copyright, vhodné a nevhodné využití hudby – hudba v reklamě, využití hudby v počítačových hrách (hudba původní a převzatá)		
uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluveném projevu v běžném životě, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase	hudební improvizace, dynamika, její proměny, intonační cvičení-vzestupná a sestupná řada tónů, lidové a umělé písně	6., 7.	
	hudební improvizace	9.	
reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace	rytmické a melodické zákonitosti, hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti - reprodukce tónů	6., 7.	
	rytmické zákonitosti	9.	
rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě	taneční kroky, pantomima, vlastní pohybové ztvárnění-choreografie, polka, valčík, mazurka, moderní tanec, pohybové hry-rozvoj pohybové paměti	6., 7.	
	taneční kroky, pantomima	9.	
orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku	analýza významných prvků skladby, postihování hudebně výrazových prostředků, poznávání hud. nástrojů-rozdělení do skupin, vokální a instrumentální skladba záznam hudebních aktivit prostřednictvím dostupných analogových i digitálních prostředků	6., 7., 9.	
zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období	hudební dílo a případně její autor, doba vzniku, život autora, opera, opereta, muzikál, melodram, koncert, symfonie	6., 7.	
	hudební dílo a jeho autor, doba vzniku, život autora	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	módnost a modernost, kýč, provázanost, inspirace, interpretace hudby v hudební složce multimediálního projektu – film, videoklip – hudba hraná na klasické nástroje – elektroakustická, symfonická hudba a hudba elektronická – porovnání výrazu, hudební barvy, filmová hudba	6., 7., 9.	
--	--	------------	--

5.7.2 Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět v 1. až 9. ročníku následovně:
 v 1. - 3. ročníku je 1 hodina týdně,
 ve 4. – 7. ročníku jsou 2 hodiny týdně,
 v 8. - 9. ročníku je 1 hodina týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu Výtvarná výchova

- směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění,
- vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově,
- seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik,
- učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace,
- učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání.

Vyučovací předmět výtvarná výchova je úzce spjat s ostatními předměty všech vzdělávacích oblastí.

Učivo Výtvarné výchovy je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení - žáci jsou vedeni k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů. Učitel vede žáky k aktivnímu vizuálně obraznému vyjádření. Žáci využívají poznatky v dalších výtvarných činnostech a zaujímají a vyjadřují svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření.

Kompetence k řešení problémů- učitel vede žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných úkolů. Žáci samostatně kombinují vizuálně obrazné elementy k dosažení obrazných vyjádření, přemýšlí o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření a zaujímají k nim svůj postoj a využívají získaná poznání při vlastní tvorbě.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Kompetence komunikativní- žáci se zapojují do diskuse, respektují názory jiných, pojmenovávají vizuálně obrazné elementy, porovnávají je, umí ocenit vizuálně obrazná vyjádření. Učitel vede žáky k obohacování slovní zásoby o odborné termíny z výtvarné oblasti.

Kompetence sociální a personální- žáci umí tvořivě pracovat ve skupině. Učitel vede žáky ke kolegiální pomoci. Žáci respektují různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu.

Kompetence občanské - žáci chápou a respektují estetické požadavky na životní prostředí. Učitel pomáhá žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům.

Kompetence pracovní - žáci užívají samostatně vizuálně obrazné techniky, dodržují hygienická a bezpečnostní pravidla. Učitel vede žáky k využívání návyků a znalostí v další praxi.

Kompetence digitální - motivujeme žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení, poskytujeme žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace, vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským.

OBLAST UMĚNÍ A KULTURA		PŘEDMĚT Výtvarná výchova	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
<u>1. STUPEŇ</u>			
<i>1. období:</i>			
Žák: rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty, porovnává je a třídí na základě vjemů, zážitků a představ	různé výtvarné techniky a postupy výtvarného vyjadřování: kresba měkkým materiálem – dřívkem, měkkou tužkou, rudkou, voskovkami; malba vodovými barvami, temperami, suchým pastelem, míchání barev – barvy základní a doplňkové, teplé a studené, výrazové vlastnosti barev, kombinace barev, modelování, další výtvarné techniky – koláž, frotáž, práce s přírodním materiálem, nalepování, dotváření, tisk, otisk, hra s barvou, experimentování s různými prostředky a materiály, při vlastní tvorbě objevuje možnosti různých prostředků, včetně digitální fotografie	1., 2., 3.	
v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace		1., 2., 3.	
vnímá události různými smysly a vyjadřuje je		1., 2., 3	
interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností,	vnímání, pozorování a poznávání vlastností objektů a různých tvarů, manipulace s objekty kompoziční	1., 2., 3	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	zákonitosti, komunikování přímo i zprostředkovaně pomocí digitálních technologií o obsahu vizuálně obrazných vyjádření, která vytvořil, vybral nebo upravil		
na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	vyjádření svého názoru a osobního postoje, vysvětlování výsledků tvorby, schopnost diskuse nad výtvarným dílem svým či jiných ilustrátoři dětské knihy	1., 2., 3	
2. období:			
při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů	prvky vizuálně obrazného vyjádření- linie, tvary, objemy, světelné a barevné kvality, typy vizuálně obrazných vyjádření- jejich rozlišení, výběr a uplatnění- hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, reklama	4., 5.	
při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních zkušeností	prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby	4., 5.	
nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly	4., 5.	
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky a postupy	přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením- hledisko jejich vnímání motivace využívání, vytváření a třídění digitální fotodokumentace svých vlastních děl a jejich sdílení s ostatními	4., 5.	
porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přístupuje k nim jako ke zdroji inspirace	osobní postoj v komunikaci- jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin,	4., 5.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací		
nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření- v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; vysvětlování výsledků tvorby podle vlastních schopností a zaměření	4., 5.	
<u>2. STUPEŇ</u>			
vybírání, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů, uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků, variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků	linie, šrafování, tvary, objemy, světlo, barva, textura, plošné kompozice z geom. tvarů - spirály, elipsy, řazení, rytmus, horizontála, vertikála, kolmost, střed, symetrie, asymetrie, dominanta	6., 7., 8., 9.	
zaznamenává vizuální zkušenost i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie	uspořádání objektů do celků, lineární, světlostní a barevné vztahy, záznam autentických smyslových zážitků, emocí, myšlenek, fantazie	6., 7., 8., 9.	
zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích, k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích - počítačová grafika, fotografie, video, animace	vztahy vnímání zrakem a ostatními smysly, reflexe ostatních uměleckých druhů a podnětů z okolí, práce s www stránkami, třetí prostor budovaný liniemi, vizuální prostředky – jejich potenciál, kombinace, experiment	6., 7., 8., 9.	
vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření	smyslové účinky obrazných vyjádření, kombinace a variace vlastní tvořivosti, podnětem je např. tiskovina, reklama, nová média (digitální fotografie, animace, video)	6., 7., 8., 9.	
rozezná působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku	prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ i zkušeností, manipulace s objekty, pohyby těl a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby přístupy k obrazným	6., 7., 8., 9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	vyjádřením, hledisko jejich vnímání, motivace, reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech		
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti, vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků	typy vizuálně obrazných vyjádření, hračky, objekty, ilustrace textů skulptura, plastika, volná malba, fotografie, comics, online sbírky regionálních, národních a světových galerií a muzeí výtvarného umění – výběr informací podle zájmu, prezentace informací a sdílení s ostatními	6., 7., 8., 9.	
ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření	zaujímání osobního postoje, nabývání komunikačního obsahu a jeho proměny, sdílení a postprodukce – autorská práva a licence; formy prezentace běžné i originální	6., 7., 8., 9.	

5.8 Člověk a zdraví

5.8.1 Výchova ke zdraví

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hodinová dotace činí v 6. a 9. ročníku 1 hodinu týdně. Vyučuje se v kmenových učebnách.

Vyučovací předmět výchova ke zdraví přináší žákům základní poznání o člověku v souvislosti s ochranou jeho zdraví. Svým obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Vzdělávání ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví vede žáky k poznávání zdraví jako důležité životní hodnoty, pochopení zdraví jako stavu duševní, tělesné i sociální pohody, k vytváření názorů na to, co je zdravé, i na to, co zdraví ohrožuje nebo poškozuje, a využívání vhodných preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné návyky, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, prohlubují si poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků i vztazích mezi lidmi.

Učivo Výchovy ke zdraví je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace
Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení- učitel motivuje žáky úspěšným splněním přiměřených úkolů, zadává úkoly tak, aby byly pro žáky srozumitelné a zajímavé. Zařazuje aktuální informace o zdravotním stavu obyvatelstva a o nových možnostech péče o zdraví.

Kompetence k řešení problémů- učitel vyhledává situace, které jsou pro žáky zajímavé a předkládá jim je k hodnocení, podněcuje žáky k využívání získaných vědomostí v běžném životě. Organizuje výuku tak, aby se žáci naučili samostatně vyhledávat informace potřebné k péči o zdraví.

Kompetence komunikativní - učitel využívá aktuální situace k výchovnému působení, ve výuce vyžaduje souvislé odpovědi na zadané otázky, umožňuje žákům rozvinout diskusi o otázkách zdraví.

Kompetence personální a sociální - učitel využívá skupinových metod práce, podporuje pozitivní vnímání každého žáka a kladně motivuje pochvalou, pozitivně hodnotí dobrou vzájemnou týmovou spolupráci.

Kompetence občanské- učitel jde žákům osobním příkladem lidského postoje k problémům společnosti, zdůrazňuje rovnost lidí, potřebu vzájemné spolupráce a ohleduplnosti, vede žáky k zodpovědnému přístupu při poskytování pomoci při úrazech.

Kompetence pracovní- učitel přistupuje individuálně ke každému žákovi, dbá na dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví při všech aktivitách, kterých se žáci zúčastňují.

Kompetence digitální - podporujeme rozvíjení digitálních kompetencí prostředky a technologiemi, které jsou vhodné pro výchovu ke zdraví, vedeme žáky k poznání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti výchovy ke zdraví, k běžnému využívání digitálních technologií pro zaznamenání, ukládání a vyhodnocování dat, které jim umožní vhodně utvářet jejich denní režim a rozhodovat se v situacích podporujících i ohrožujících zdraví, vedeme žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím digitálních technologií a cílenému snižování rizik souvisejících se ztrátou soukromí a osobního bezpečí při nedodržení pravidel komunikace.

OBLAST Člověk a zdraví		PŘEDMĚT Výchova ke zdraví	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
Žák: respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky a jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	vztahy a pravidla soužití ve dvojici, rodině, škole a vrstevnické skupině	6.	
vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví			
vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním, sociálním zdravím a vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	hodnota zdraví, základní lidské potřeby	6.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví	odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, hygiena práce na počítači a s jinými digitálními technologiemi; dopady dlouhodobé jednostranné práce na zdraví; kompenzace jednostranného zatížení při práci s digitálními technologiemi; sociální sítě – pravidla pro komunikaci na sítích, nebezpečí komunikace na sítích, nebezpečí zakrývání skutečné identity, aktivní odpočinek a předcházení jednostranné zátěži při práci s digitálními technologiemi; relaxační a kompenzační cvičení	6.	
usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví	můj pracovní den, denní režim	6.	
vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí	odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, webové stránky a aplikace obsahující problematiku zdraví a bezpečí, zpracování dat do podoby grafických a statistických přehledů – týmové projekty zaměřené na problematiku zdraví a bezpečí; hygiena práce s digitálními technologiemi v každodenním režimu	6.	
dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky	civilizační choroby a vliv výživy na jejich vznik, výživa a zdraví, zásady zdravého stravování, pitný režim	9.	
uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami, svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	ochrana před přenosnými chorobami, základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty	9.	
projevuje odpovědný vztah k sobě	zdravé sebezpojetí	6.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu, dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce</p>	<p>a seberegulace, podpora vlastního zdraví</p>		
<p>samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</p>	<p>zvládání stresu, relaxace a regenerace organismu, tělesná a duševní hygiena, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví</p>	6.	
<p>respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p>	<p>zdravé sebepojetí a seberegulace, podpora vlastního zdraví, vztahy a pravidla soužití ve dvojici, rodině, škole a vrstevnické skupině</p>	6.	
<p>respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli, chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p>	<p>sexuální chování a reprodukční zdraví</p>	9.	
<p>uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika, spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka, uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni, v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě i druhým</p>	<p>závislost a její rizika</p>	6.	
	<p>sexuální kriminalita, šikana a jiné formy násilí</p>	6., 9.	
<p>vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt, uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p>	<p>manipulativní reklama a informace, působení sekt, bezpečné chování a komunikace, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií</p>	9.	
<p>projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc</p>	<p>ochrana člověka za mimořádných událostí</p>	6., 9.	
<p>uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>			

5.8.2 Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmět

1. stupeň

Předmět je realizován v 1. – 5. ročníku po 2 hodinách týdně.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

1. Činnosti ovlivňující zdraví – význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybů, hygiena a bezpečnost při TV
2. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – pohybové hry, základy gymnastiky, rytmická a kondiční cvičení, základy atletiky a sportovních her, turistika a pobyt v přírodě, plavání, hrátky na sněhu a další pohybové činnosti
3. Činnosti podporující pohybové učení – komunikace v TV, organizace při TV, zásady chování a jednání, měření a posuzování pohybových dovedností

Žáci využívají k TV školní tělocvičnu, hřiště nebo volnou přírodu, v rámci předplaveckého a plaveckého výcviku plavecký bazén.

Žáci 1. a 2. ročníku absolvují tzv. předplavecký výcvik, žáci 3. a 4. ročníku výcvik plavecký po 20 hodinách v každém ročníku.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení – žáci jsou vedeni k osvojení základního tělocvičného názvosloví, k měření pohybových výkonů a jejich porovnávání s předchozími, k tomu, aby se naučili na základě jasných kritérií hodnotit své činnosti a výsledky.

Kompetence k řešení problémů – uplatňují zásady bezpečného chování při sportu, řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním, nevhodným sportovním prostředím, náčiním a náradím. Učitel dodává žákům sebedůvěru a podle potřeby jim v činnostech pomáhá.

Kompetence komunikativní – žáci jsou vedeni ke spolupráci při týmových pohybových činnostech a soutěžích, učí se reagovat na základní povely a pokyny. Učitel vede žáky k vzájemnému naslouchání a oceňování přínosu druhých.

Kompetence sociální a personální - žáci jsou vedeni k jednání fair-play, dodržují pravidla, označují přestupky, respektují opačné pohlaví, zvládají pohybové činnosti ve skupině. Učitel zadává úkoly, při kterých mohou žáci spolupracovat, umožňuje každému zažít úspěch,

Kompetence občanské – podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu a tím i na zlepšování své zdatnosti, svou pohybovou činnost spojují se zdravím, učí se být ohleduplní a taktní.

Kompetence pracovní – jsou vedeni k uplatňování hygienických a bezpečnostních zásad při pohybových činnostech v běžném životě učí se užívat tělocvičné náradí a náčiní.

Kompetence digitální - motivujeme žáky k aktivnímu rozvoji a zlepšování zdravotně orientované zdatnosti pomocí dlouhodobého sledování a zaznamenávání různými digitálními přístroji, k měření základních pohybových výkonů a porovnávání s předchozími výsledky, klademe důraz na provádění kompenzačních cvičení, která snižují zdravotní rizika spojená s používáním digitálních technologií.

2. stupeň

Tělesná výchova je na druhém stupni vyučována od 6. do 9. ročníku v hodinové dotaci 2 hodiny týdně.

Obsahem předmětu Tělesná výchova je především správný harmonický, fyzický a psychický vývoj žáka, spojený s rozvojem jeho koordinačních, tvořivých a estetických schopností. Kromě toho žákům přináší i povšechný přehled o historii tělesné kultury. Při sportovních hrách v žácích probouzí zdravou soutěživost, nutnost spolupráce a čestného jednání v duchu fair play. Učivo Tělesné výchovy je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – žáci jsou vedeni k aktivnímu přístupu se snahou naučit se nové a neznámé pohybové prvky a vzorce.

Kompetence k řešení problémů – uplatní se zejména při řešení konkrétních herních situací při sportovních hrách.

Kompetence komunikativní – žáci jsou vedeni ke cvičení série cviků podle obrazových záznamů nebo slovních názvů jednotlivých cviků, k rozlišování běžných užívaných gest rozhodčích, zejména při kolektivních sportech.

Kompetence sociální a personální – učitel vede žáky ke spolupráci v týmu (družstvu) při kolektivních hrách a sportech, rostoucí fyzická kondice má pozitivní vliv na jeho sebehodnocení.

Kompetence pracovní – žák je veden k ovládnutí svého těla na nářadí a práci s náčiním v harmonické souhře.

Kompetence digitální - vedeme žáky k poznání a využívání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti pohybových aktivit a sportu, k využívání digitálních technologií pro sledování, zaznamenávání a vyhodnocování pohybového režimu, výkonů i kvality pohybu jako běžné součásti pohybových aktivit a péče o zdraví, vedeme žáky k cílenému zařazování kompenzačních cvičení do pohybového režimu pro snížení zdravotních rizik spojených s pohybovou neaktivitou při používání digitálních technologií.

OBLAST ČLOVĚK A ZDRAVÍ		PŘEDMĚT Tělesná výchova	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
<u>I. STUPEŇ</u>			
<i>1. období:</i>			
Žák: spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	poznatky z TV a sportu, denní pohybový režim	1., 2., 3.	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá cvičení, gymnastika, rytmické a kondiční činnosti s hudbou, tanec, atletika, pohybové a sportovní hry, plavání, hrátky na sněhu	1., 2., 3.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	pohybové hry, sportovní hry	1., 2., 3.	
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	hygiena a bezpečnost v TV a sportu	1., 2., 3.	
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	komunikace v TV a sportu	1., 2., 3.	
adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti	hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti	1., 2.	předplavec- ký kurz
zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti	3.	plavecký kurz
2. období:			
podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	význam pohybu pro zdraví (pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu), měření a zaznamenávání výkonů (délka, čas, počet opakování apod.) pomocí digitálních technologií, hodnocení a porovnávání výkonů (např. tabulkové procesory apod.)	4., 5.	
	měření a sledování pohybových aktivit a tělesné zdatnosti v průběhu dne a týdne; hodnocení a porovnávání naměřených výkonů (např. tabulkové procesory, grafy apod.)	5.	
zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	kompensační cvičení	4., 5.	
zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti, vytváří varianty osvojených pohybových her	průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá cvičení, gymnastika, rytmické a kondiční činnosti s hudbou, tanec, úpoly, atletika, pohybové a	4., 5.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	sportovní hry, hrátky na sněhu		
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí, adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	hygiena a bezpečnost v TV a sportu, první pomoc v podmínkách TV	4., 5.	
jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá cvičení, gymnastika, rytmické a kondiční činnosti s hudbou, tanec, úpoly, atletika, pohybové a sportovní hry	4., 5.	
jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	zásady jednání a chování (fair play, olympijské ideály a symboly)	4., 5.	
užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví, cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	komunikace v TV	4., 5.	
zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	organizace při TV, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, samostatné získávání potřebné informace i v digitálním prostředí	4., 5.	
změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	měření a posuzování pohybových dovedností, měří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky i s využitím digitálních technologií	5.	
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště, samostatně získá potřebné informace	informační zdroje o pohybových aktivitách v místě bydliště (webové stránky obce, místních organizací)	4., 5.	
adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké	hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti	4.	plavecký kurz

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

dovednosti			
zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti	jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a bezpečnosti	4.	
2. STUPĚŇ			
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ			
Žák: aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem	význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců	6, 7, 8, 9.	
usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program	zdravotně orientovaná zdatnost a její rozvoj, kondiční programy, manipulace	6, 7, 8, 9.	
odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší	se zatížením, testy tělesné zdatnosti pro danou věkovou skupinu, pomůcky pro měření výkonů (krokoměr, chytré hodinky)		
samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly	prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení	6, 7, 8, 9.	
uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech -	6, 7, 8, 9.	
ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ			

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>Žák: zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p>	<p>pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity, gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí, kondiční formy cvičení s hudbou, cvičení s náčiním, úpoly, atletika – rychlý běh, vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, sportovní hry (alespoň 2 hry dle výběru učitele) turistika a pobyt v přírodě, uplatňování pravidel bezpečnosti silničního</p>		
<p>posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<p>provozu v roli chodce a cyklisty, bruslení a běžecké a sjezdové lyžování (podle podmínek školy), bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku (podle podmínek školy - žáci účastníci se LVVZ)</p>	6, 7, 8, 9.	
	<p>záznam pohybu – různé způsoby sledování pohybových činností z hlediska kvantity a kvality pomocí digitálních technologií (mobilní telefon, tablet, fotoaparát, kamera); korekce pohybu na základě digitálního záznamu (mobilní telefon, tablet, fotoaparát, kamera)</p>	8., 9	
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti</p>	<p>atletika - vrh koulí</p>	8., 9.	
ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ			
<p>Žák: užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p>	<p>komunikace v TV - tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech</p>	6, 7, 8, 9.	
<p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky –</p>	<p>čestné soupeření</p>	6, 7, 8, 9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu			
dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji	spolupráce v družstvu či skupině, zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech,	6, 7, 8, 9.	
rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora			
sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí	sledování a posuzování pohybových činností evidence dat a informací o pohybových aktivitách, činnostech a výkonech pomocí digitálních technologií (např. tabulkový procesor, speciální online aplikace); různé způsoby vyhodnocování a prezentace dat pomocí digitálních technologií (např. prezentační software, tabulková procesor)	8., 9.	
zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží, měření výkonů a posuzování pohybových dovedností	8., 9.	
zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci			

5.9 Člověk a svět práce

5.9.1 Pracovní činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu

Oblast vyučovacího předmětu Pracovní činnosti zahrnuje širokou škálu pracovních činností, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oblastech lidské činnosti a přispívá k utváření životní a profesní orientace žáků.

Předmět zahrnuje na 1. stupni 4 tematické okruhy:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Vyučuje se v 1. - 5. ročníku po 1 hodině týdně. Žáci se učí pracovat s různými materiály, osvojují si základní pracovní dovednosti a návyky, učí se plánovat, organizovat a hodnotit svoji práci, pracovat individuálně i ve skupině. Žáci jsou vedeni k dodržování bezpečnostních a hygienických zásad.

Na 2. stupni je předmět členěn na tyto okruhy:

- Příroda zblízka
- Práce s technickými materiály
- Provoz a údržba domácnosti
- Svět práce

Časová dotace předmětu je jedna hodina týdně v 6. - 9. ročníku. Výuka praktických činností v devátém ročníku je zaměřena na teoretickou část a probíhá v kmenové třídě.

Předmět směřuje k tomu, aby si žáci osvojili dovednosti důležité pro jejich další život.

Cílem okruhu Příroda zblízka je rozšíření znalostí a dovedností získaných v předmětu Přírodopis se zaměřením na ekosystémy zahrada a les.

Značná část učiva je realizována formou názorných a praktických činností, při kterých žáci pochopí, o čem se učí v teoretické části přírodopisu a mimo jiné jsou nuceni o učivu přemýšlet a samostatně se dobrat vytýčených cílů.

Výuka probíhá v učebně, na školní zahradě a v okolních lesích.

Učivo Pracovních činností je v souladu se Standardy pro základní vzdělávání

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení- vedeme žáky k plánování činností.

Kompetence k řešení problémů- uvědomujeme si důležitost znát teorii pro praktické řešení problému.

Kompetence komunikativní-vedeme žáky k účinné komunikaci při odstraňování problémů.

Kompetence sociální a personální- přiřazujeme žákům různé role při situačních hrách na dané téma.

Kompetence občanské- otevíráme prostor pro pochopení různých činností člověka a jejich vlivu na životní prostředí.

Kompetence pracovní - nabádáme k správnému a bezpečnému zacházení s elektrickými spotřebiči i náradím, vedeme k dodržování bezpečnosti při provádění daných úkonů, vyhledáváme možná rizika při různých činnostech a hledáme cesty k jejich minimalizaci.

Kompetence digitální - seznamujeme žáky s výhodami využívání videonávodů při tvorbě vlastních výrobků, podporujeme žáky při vytvoření videonávodu vlastního výrobku nebo pokrmu, vedeme žáky k tomu, aby vyhledávali pracovní postupy a návody v doporučených online zdrojích, motivujeme žáky k zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií, vedeme žáky k efektivnímu využívání digitálních technologií v souvislosti se světem práce, pracovními činnostmi, výběrem budoucího povolání a vzdělávací dráhy.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE		PŘEDMĚT Pracovní činnosti	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
1. STUPEŇ			
PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM			
Žák: vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	vlastnosti materiálů, práce s přírodninami, modelovací hmotou, papírem a kartonem, textilem, apod., pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití	1.,2.,3.	
pracuje podle slovního návodu a předlohy	práce podle slovního návodu, předlohy, jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce	1.,2.,3.	
	práce podle videonávodu - zkoumání vlastností materiálů, vyhledání videonávodu, volba vhodného materiálu a pomůcek	3., 4., 5.	
vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	vlastnosti materiálů, práce s přírodninami, modelovací hmotou, papírem a kartonem, textilem, apod., jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce	1.,2.,3.	
využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	lidové zvyky, tradice, řemesla	4., 5.	
volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití	4., 5.	
udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	pořádek na pracovním místě, dodržování hygien. a bezpečn. zásad při práci, první pomoc při úrazu	4., 5.	
KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI			
Žák: zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	práce se stavebnicemi (montáž a demontáž)	1.,2.,3	
provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž	práce se stavebnicemi (montáž a demontáž), sestavování modelů	4., 5.	
pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu	práce podle slovního návodu, s předlohou, jednoduchým náčrtem	4., 5.	
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	dodržování hygien. a bezpečn. zásad, první pomoc při úrazu	4., 5.	
PĚSTITELSKÉ PRÁCE			

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Žák: provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování	základní podmínky pro pěstování rostlin, pěstování rostlin ze semen	1.,2.,3	
	zaznamenávání výsledků pozorování přírody a pěstitelských pokusů s využitím digitálních technologií	3.	
pečuje o nenáročné rostliny	pěstování pokojových rostlin	1.,2.,3	
provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování	základní podmínky pro pěstování rostlin pěstování rostlin ze semen, jednoduché pěstitelské činnosti, záznamy pozorování i s využitím digitálních technologií a jejich zhodnocení	4., 5.	
ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny	pěstování pokojových rostlin, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie	4., 5.	
volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní	výběr vhodných pomůcek podle činnosti	4., 5.	
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	dodržování hygien. a bezpečn. zásad, první pomoc při úrazu	4., 5.	
PŘÍPRAVA POKRMŮ			
Žák: připraví tabuli pro jednoduché stolování	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování	1.,2.,3.	
chová se vhodně při stolování	vhodné chování při stolování	1.,2.,3.	
orientuje se v základním vybavení kuchyně	základní vybavení kuchyně, technika v kuchyni	4., 5.	
připraví samostatně jednoduchý pokrm	výběr, nákup a skladování potravin, příprava jednoduchého pokrmu, příprava jednoduchého pokrmu podle videonávodu	4., 5.	
dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování a chování	4., 5.	
udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	dodržování hygien. a bezpečn. zásad, první pomoc při úrazu v kuchyni	4., 5.	
2. STUPĚŇ			
ZAHRADA ZBLÍZKA			
Žák: volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin	základní podmínky pro pěstování – půda a její		

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	<p>zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy, kompostování</p> <p>zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny</p> <p>ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsoby pěstování, bylinky a koření – pěstování vybraných rostlin</p> <p>vyhledávání informací o podmínkách a zásadách pěstování na internetu</p>	6.	
pěstuje a využívá květiny pro výzdobu	základy pěstování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin		
používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu, dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	péče o zahradu (na jaře, v létě, na podzim)		
prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty	chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu,		
zapamatuje si hlavní zásady pro přikrmování ptactva v zimních měsících a pochopí jeho význam, určí běžné druhy ptáků přilétajících v zimě na krmítka	ptáci na krmítku	6.	
PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY			
Žák: provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň	vlastnosti materiálů – dřevo, kov, plast, základní pracovní operace s tímto materiálem, vyhledávání informací o vlastnostech materiálů na internetu	7.	
řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a náradí	technický výkres, znalost náradí a nástrojů a základní pracovní operace s nimi		
organizuje a plánuje svoji pracovní činnost	pracovní postup, jeho rozvržení a následnost jednotlivých pracovních operací, organizuje svoji pracovní činnost		

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku	pravidla technického kreslení, kótování, čtení technických dokumentů, orientuje se v pracovních postupech a návodech	7.	
dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	dodržuje pravidla vedoucí k bezpečné práci, pracovní postupy, poskytnutí první pomoci při úrazu		
PŘÍPRAVA POKRMŮ			
používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče	kuchyně-základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu	8.	
připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	potraviny-výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů příprava jednoduchého pokrmu podle videonávodu		
dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti	úprava stolu a stolování- jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole		
dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	zásady hygieny a bezpečnost práce, první pomoc při úrazech v kuchyni-opaření, popálení, polítí, rozpáleným tukem, řezné rány	8.	
SVĚT PRÁCE			
Žák: orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí	povolání lidí, druhy pracovišť, charakteristika jednotlivých profesí, požadavky na zaměstnance	9.	
posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy	základní principy sebepoznání, sebehodnocení, zájmy, dovednosti, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb,	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

	orientuje se v různých digitálních zdrojích pro volbu povolání a využívá je k sebepoznání, sebehodnocení a k orientaci v profesní nabídce, na základě dostupných informací zvažuje vhodné povolání a možné kariérové cesty		
využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání	náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, poradenské služby, orientuje se v mapách povolání, tabulkách a grafech, vyhledává a dává do souvislostí informace z různých zdrojů, zdůvodní vybraný obor svého studia		
prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů		

5.10 Doplnující vzdělávací obory

5.10.1 Rozvoj osobnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět vede žáky k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světového názoru. Rozvíjí u žáků sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti.

Cílem vyučovacího předmětu je také naučit žáky základním pravidlům slušného chování v různých životních situacích (při telefonování, při setkání s lidmi různého společenského významu, na večírcích a prvních schůzkách, ...), v různém prostředí (škola, dopravní prostředky, restaurace, kino, divadlo, apod.) a celkový osobnostní rozvoj.

Obsahem části učiva je program Instrumentální obohacování prof. R. Feuersteina. Instrumenty (pracovní sešity) obsahují úkoly, které nevycházejí ze znalostí a z obsahů vázaných na školní předmět nebo oblast lidské činnosti. Předmětově nespécifický charakter úkolů vytváří příležitosti pro rozvoj učebních strategií a obecných dovedností myslet, které pak žák může uplatnit a zhodnotit v běžně vyučovaných předmětech i mimo ně. Úkoly v jednotlivých pracovních sešitech (Instrumentech) jsou tedy záměrně voleny tak, aby více než „co se dělá“, zdůrazňovaly, „jak se něco dělá“. Z povahy metody práce předmět zahrnuje obsahy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova ve všech jeho tematických okruzích.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

Výuka probíhá v učebnách s úpravou nábytku do U. Formy a metody práce se užívají podle příslušného instrumentu a cílů vzdělávání: - samostatná práce; - kolektivní práce (především forma sdílení); - krátkodobé projekty.

Práce s instrumenty je časově velmi různorodá (dle charakteru skupiny), proto nelze rozlišit jednotlivé výstupy v daných letech. Všechny ročníky začnou s instrumentem Uspořádání bodů, další pokračování bude potom na dohodě vyučujících.

Hodinová dotace činí ve 4., 5., 6.,7. a 8. ročníku po 1 hodině týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení - učitel motivuje žáky úspěšným splněním přiměřených úkolů, zadává úkoly tak, aby byly pro žáky srozumitelné a zajímavé. Vede žáky k celoživotní potřebě chovat se podle společenských zásad.

Prostřednictvím metod zprostředkování (především používání otevřených otázek) nachází žáci vhodné způsoby, metody a strategie pro efektivní učení. Zprostředkováním je veden k plánování, organizování činností a omezení impulzivity.

Kompetence k řešení problémů - učitel vyhledává situace, které jsou pro žáky zajímavé a předkládá jim je k hodnocení, podněcuje žáky k využívání získaných vědomostí v běžném životě.

Principem „přemostování“ (nalezení principu ze zkušeností s prací nebo s tématy a následná analogie použití principu v žákových běžných životních situacích) zaměřujeme pozornost žáka na různé problémové situace a jejich kontexty. Častým porovnáváním žákovi umožňujeme nacházet shodné, podobné a odlišné znaky a využívat získané vědomosti a dovednosti k řešení problému. Principem svobodné volby umožňujeme žákovi volit různé způsoby řešení.

Kompetence komunikativní- učitel využívá aktuální situace k výchovnému působení, ve výuce vyžaduje souvislé odpovědi na zadané otázky, rozvíjením komunikačních dovedností podporuje kultivované chování k opačnému pohlaví.

Záměrným vytvořením prostoru pro sdílení umožňujeme žákovi formulovat a vyjadřovat své myšlenky. Zároveň má možnost naslouchat a reagovat na ostatní. Využitím různým instrumentů (pracovních sešitů) má žák možnost lépe chápat různé druhy vyjádření informací (modality).

Kompetence personální a sociální - učitel využívá skupinových metod práce, podporuje pozitivní vnímání každého žáka a kladně motivuje pochvalou, pozitivně hodnotí dobrou vzájemnou týmovou spolupráci.

Sdílením umožňujeme žákům přispívat do diskuse, vnímat zkušenosti ostatních a respektovat různá hlediska jak z hlediska přístupu, strategie nebo postupu, tak z hlediska výsledku práce. Zprostředkováváním (podporou) a nehodnocením výsledků práce umožňujeme žákovi zažít pocit kompetence.

Kompetence občanské- učitel jde žákům osobním příkladem, zdůrazňuje rovnost lidí, potřebu vzájemné spolupráce a ohleduplnosti.

Principy přemostování a sdílení vytváříme prostor pro respektování přesvědčení druhých lidí a vcítění se do situací ostatních. Různými tématy v rámci přemostování umožňujeme pochopení tradic, kulturního a historického dědictví.

Kompetence pracovní- učitel přistupuje individuálně ke každému žákovi. Vytváří příležitosti, aby žáci mohli prokázat, jak zvládají pravidla etikety v praxi.

Důrazem na výběr vlastního řešení umožňujeme žákům formulovat a následně dodržovat pravidla daná úkolem. Tématy danými přemostování umožňujeme žákům využívat znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje.

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

OBLAST Doplňující vzdělávací obory		PŘEDMĚT Rozvoj osobnosti	
Očekávané výstupy	Učivo	Ročník	Poznámky
Žák: si osvojí dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku	slušnost, zdvořilost, ohleduplnost, otevřená komunikace, základy neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu	4., 5.	
zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky	projevování pozornosti, laskavosti, vyjádření uznání, pochvaly, správná reakce na pochvalu, akceptace druhého – zážitek přijetí pro každého žáka, nácvik přátelského přijetí, elementární prosociálnost – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu	4., 5.	
komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci	otevřená komunikace, aktivní naslouchání	6., 7.	
respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí	úcta k lidské osobě, lidská práva, pozitivní hodnocení druhých, jedinečnost a identita člověka, zásady slušného chování, fair play	6., 7.	
spolupracuje i v obtížných sociálních situacích	iniciativa a tvořivost, iniciativa ve ztížených podmínkách, informovanost o zemích třetího světa, vztah k menšinám	8.	
analyzuje etické aspekty různých životních situací	etické hodnoty, osobní zodpovědnost, svědomí a jeho rozvoj, aplikace mravních zásad a hodnot	8.	
na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení vysvětlí, jakou funkci plní banky a	<u>Svět peněz</u> základní orientace v systému peněz, jejich oběhu a ochrany, orientace v pravidlech a možnostech platebního styku, seznámení s historií a vývojem peněz, analýza různých řešení, rozpoznávání rizik,	6.	Plněno v rámci Dne finanční gramotnosti

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p>jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</p>	<p>zodpovědné rozhodování , logická argumentace svých názorů a tvrzení, vnímání souvislosti jevů, ochota měnit své představy na základě nově zjištěných faktů, orientace v systému a konkrétní možnosti základních finančních produktů a služeb, debetní a kreditní karty, bezpečné používání platební karty, kontrola pohybu prostředků na účtu</p>		
<p>Školní výstupy: <i>Žák:</i> <i>nachází shodné a odlišné znaky jednotlivých úkolů</i> <i>systematicky zkoumá a vyhledává informace</i> <i>vybírá a využívá vhodné způsoby a strategie řešení</i> <i>plánuje jednotlivé kroky způsobu práce</i> <i>třídí informace na důležité a nedůležité z hlediska řešení problému</i> <i>operuje s termíny, znaky a symboly uvedenými</i> <i>v instrumentu (např. jednoduché geometrické tvary a jejich vlastnosti)</i> <i>v určitých zadáních vyhledá v řešení chybu dle instrukce</i> <i>v řešení zachová stálost jevu (např. tvaru při přetočení)</i> <i>při řešení problému bere v úvahu více než jeden zdroj informací</i> <i>při řešení využívá logické vyvozování a hypotetické myšlení</i> <i>při obtížích s řešením problému hledá nová řešení</i> <i>ověří adekvátnost řešení problémových situací</i> <i>systematicky řeší problém (odstraňuje chování pokus-omyl)</i></p>	<p><i>Instrument Uspořádání bodů</i></p>	<p>4.- 8.</p>	<p><i>Plněno dle instrumentů, kterými daný ročník prošel</i></p>

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<i>obhájí si řešení</i>			
<p><i>nachází shodné a odlišné znaky jednotlivých úkolů</i> <i>systematicky zkoumá a vyhledává informace</i> <i>vybírá a využívá vhodné způsoby a strategie řešení</i> <i>plánuje jednotlivé kroky způsobu práce</i> <i>třídí informace na důležité a nedůležité z hlediska definování a řešení problému</i> <i>operuje s termíny, znaky a symboly uvedenými</i> <i>v instrumentu (např. směry)</i> <i>ukáže směry vpředu-vzadu, vlevo-vpravo v závislosti na postavení osoby vůči věci</i> <i>v řešení zachová stálost jevu (např. při změně orientace)</i> <i>vyjádří situaci z pohledu druhého (z jeho postavení)</i> <i>vyjádří pochopení používání schémat</i> <i>vytváří vztahy mezi dvěma i více prvky a vyvozuje řešení</i> <i>zřetelné vnímání objektů, událostí a vztahů</i> <i>obhájí si řešení</i></p>	<p><i>Instrument Orientace v prostoru</i></p>	<p>4.- 8.</p>	
<p><i>nachází shodné a odlišné znaky jednotlivých úkolů</i> <i>systematicky zkoumá a vyhledává informace</i> <i>vybírá a využívá vhodné způsoby a strategie řešení</i> <i>plánuje jednotlivé kroky způsobu práce</i> <i>třídí informace na důležité a nedůležité z hlediska definování a řešení problému</i> <i>uvede funkční parametry pro porovnávání</i> <i>operuje s termíny, znaky a symboly uvedenými</i> <i>v instrumentu (např. popis shodnosti a rozdílů)</i> <i>vyjmenuje a zhodnotí situace, ve kterých porovnává</i> <i>(spontánně nebo systematicky)</i></p>	<p><i>Instrument Porovnávání</i></p>	<p>4.- 8.</p>	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

<p><i>v řešení zachová stálost jevu (např. při změně kritérií)</i></p>			
<p><i>porovná jednotlivé prvky v obrázcích zhodnotí sesbírané informace z hlediska pokračování příběhu v řešení zachová stálost jevu (např. konzistentnost příběhu) uvede návaznosti jednotlivých obrázků vyjádří hlavní myšlenku příběhu</i></p>	<p><i>Instrument Ilustrace</i></p>	<p>4.-8.</p>	
<p><i>nachází shodné a odlišné znaky jednotlivých úkolů systematicky zkoumá a vyhledává informace vybírání a využívá vhodné způsoby a strategie řešení plánuje jednotlivé kroky způsobu práce třídí informace na důležité a nedůležité z hlediska řešení problému operuje s termíny, znaky a symboly uvedenými v instrumentu (např. analýza, různé kódy) rozdělí celek na určené části určí části celku dle zadání při řešení problému bere v úvahu více než jeden zdroj informací v určitých zadáních vyhledá v řešení chybu dle instrukce vysvětlí souvislost částí a celku použije části pro vytvoření celku</i></p>	<p><i>Instrument Analytické vnímání</i></p>	<p>4.-8.</p>	
<p><i>systematicky zkoumá a vyhledává informace v různých typech zadání (např. text, tabulky) vybírání a využívá vhodné způsoby a strategie řešení plánuje jednotlivé kroky způsobu práce třídí informace na důležité a nedůležité z hlediska řešení problému operuje s termíny, znaky a symboly uvedenými</i></p>	<p><i>Instrument Kategorizace</i></p>	<p>4.-8.</p>	

<p><i>v instrumentu (např. zásada a předmět třídění) určí funkční parametr třídění roztřídí jednotlivé předměty dle určených parametrů navrhne a zdůvodní parametry a způsob třídění vybere a zdůvodní vhodný způsob zapsání výsledku třídění (např. graf, tabulka apod.)</i></p>			
---	--	--	--

5.10.2 Média a komunikace

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět je vyučován v devátém ročníku s týdenní dotací 1 hodina. Předmět rozšiřuje znalosti získané v hodinách českého jazyka a literatury. Je rozdělen do tří okruhů, v kterých se žáci naučí využívat informací, zaujímat objektivní postoj k různým typům mediálních sdělení a sami si zkusí taková sdělení tvořit. V další části se zaměří na kultivaci vlastního projevu, zejména při veřejném vystupování. V závěru je výuka zaměřena na moderní komunikační a sociální sítě, jejich bezpečné a efektivní využití.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – vedeme žáky k vyhledávání, zpracovávání a hodnocení potřebných informací, k tomu, aby poznatky získané během výuky dokázali smysluplně využít v praxi, k využívání dovedností z jiných předmětů (český jazyk, informační a komunikační technologie) ke splnění dílčích úkolů. Vedeme žáky k tomu, aby dokázali hodnotit vlastní i spolužákovu práci, pracovat s chybou a opravit nedostatky.

Kompetence k řešení problémů - na základě modelových problémových situací učíme žáky hledat možné způsoby řešení, navrhovat jejich postupy, výběr vhodně argumentovat.

Kompetence komunikativní – učíme žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, při prezentaci své práce využívat vhodně dostupné techniky.

Kompetence sociální a personální – vedeme žáky ke spolupráci v kolektivu, uctívání stanovených pravidel, podílení se na utváření příjemné atmosféry v týmu, k ohleduplnému jednání mezi sebou, uplatňování svých individuálních dispozic k dosažení co nejlepšího společného výsledku v realizačním týmu.

Kompetence občanské – vedeme žáky k respektování vnitřního přesvědčení druhých lidí, vážení si jejich vnitřních hodnot, uvědomování si nutnosti postavit se proti fyzickému i psychickému násilí, ke snaze o empatický přístup k ostatním žákům, uctívání pravidel slušného jednání.

Kompetence pracovní – učíme žáky dodržovat vymezená pravidla, za každé situace chránit zdraví své i ostatních osob v okolí, snažit se o trpělivost a důslednost při práci.

Kompetence digitální - vedeme žáky k samostatnému a skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací, k dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví, zejména při tvorbě a naplňování portfolií a přípravě vlastních komunikátů v digitálním prostředí včetně tvorby nových digitálních obsahů, vytváříme příležitosti, aby žáci rozvíjeli komunikační strategie a techniky s ohledem na komunikační situaci a záměr a volili

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

vhodné jazykové a technologické prostředky; vedeme je také k praktickému využívání nových technologií a aplikací podle jejich aktuální vzdělávací a komunikační potřeby, vedeme žáky ke slušnému chování a respektu k ostatním; při práci s informačními zdroji vedeme žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti, dodržování licencí duševního vlastnictví.

OBLAST		Předmět	
Doplňující vzdělávací obory		Média a komunikace	
Očekávaný výstup	Učivo	Ročník	Poznámky
MÉDIA			
Žák: se naučí efektivně pracovat se zdroji informací	zdroje informací, ověřování informací, citace zdrojů informací	9.	
rozpozná a pracuje s jednotlivými slohovými postupy a útvary	funkční styly, práce s textem	9.	
volí vhodné jazykové prostředky v závislosti na komunikační situaci	útvary českého jazyka, slovní zásoba	9.	
porovná uspořádání zpráv, mediálních sdělení a různých periodik, zaujme k nim kritický postoj, sestaví vlastní mediální sdělení	porovnávání zpravodajské činnosti různých medií, tvorba vlastních mediálních sdělení; posouzení relevance a spolehlivosti informací vzhledem k tématu a určené formě sdělení, tvorba rešerší včetně grafických a obrazových ilustrací, tvorba referátu na dané téma, prezentace referátu před spolužáky a vyučujícím, tvorba prezentace na dané téma v souladu s gramatickými pravidly nadvětného propojování a koherence textu (sdělení)	9.	
zaujme objektivní stanoviska k různým reklamním strategiím	práce s reklamou	9.	
uplatní své individuální schopnosti v realizačním týmu	sestavení časopisu, sestavení příspěvků do místních médií (internetové stránky školy, městské inf. periodikum)	9.	
KULTURA PROJEVU			
seznámí se s různými řečnickými strategiemi veřejné komunikace, vnímá záměr výběru jazykových prostředků, sleduje odchylku	televizní a rozhlasové pořady	9.	

Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace

od spisovné normy			
ze získaných informací sestaví monotematickou práci	tvorba monotematické práce zaměřené k veřejné prezentaci	9.	
při prezentaci své práce se vyjadřuje kultivovaně se zřetelem na jazykovou správnost	základy rétoriky	9.	
dokáže efektivně využít dostupnou techniku a rekvizity podporující jeho prezentaci	výklad s podporou powerpointové prezentace	9.	
INTERNET JAKO KOMUNIKAČNÍ MÉDIUM			
žák se seznámí s možnostmi využití současných sociálních a komunikačních sítí s akcentem na bezpečnost a ochranu osobních údajů	zásady bezpečného užívání komunikačních a sociálních sítí	9.	

6 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

6.1 Pravidla hodnocení

Pravidla hodnocení jsou pro svou obsáhlost uvedena v příloze školního vzdělávacího programu Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků (klasifikační řád).

6.2 Autoevaluace školy

Autoevaluace je vnitřní hodnocení školy, které napomáhá ke z kvalitnění a zefektivnění vzdělávání a výchovy ve škole.

Pokud chceme ve škole směřovat k zefektivnění procesu vzdělávání, musíme věnovat velkou pozornost právě procesu autoevaluace vzdělávacího procesu jako celku. Stanovili jsme si oblasti, cíle, kritéria, nástroje a časově rozvrhli evaluační činnosti. Hlavním cílem autoevaluace je zhodnocení stavu – tj. zjištění přinášející informace o tom, jak funguje školní vzdělávací program, škola, jaké je prostředí školy v němž se realizuje výuka. Tyto informace slouží jako zpětná vazba, prostřednictvím níž jsou vyvozovány kroky vedoucí k zefektivnění procesu výuky a z kvalitnění školního vzdělávacího programu.

Hodnocení provádíme za daný školní rok a je podkladem pro výroční zprávu a plán práce pro následující rok.

7 POUŽITÉ ZKRATKY

▪ Zkratky použité v kapitolách Charakteristika školy a Charakteristika školního vzdělávacího programu:

- PPP - pedagogicko psychologická poradna
SPC - speciální pedagogické centrum
SW - software
ICT - informatika
DVPP - další vzdělávání pedagogických pracovníků
NPI - Národní pedagogický institut
Scio - společnost, jejímž polem působnosti je zejména zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání, působí v oblasti českého školství a vzdělávání
CERMAT - Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
NIQES - Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy
PLPP - plán pedagogické podpory
IVP - individuální vzdělávací plán

▪ Zkratky průřezových témat:

- OSV - Osobnostní a sociální výchova
VDO - Výchova demokratického občana
VMEGS - Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
MKV - Multikulturní výchova
EV - Environmentální výchova
MEV - Mediální výchova

▪ Zkratky předmětů:

- ČJ - Český jazyk
AJ - Anglický jazyk
M - Matematika
I - Informatika
Pr - Prvouka
Přv - Přírodověda
Vl - Vlastivěda
D - Dějepis
VO - Výchova k občanství
F - Fyzika
CH - Chemie
Př - Přírodopis
Z - Zeměpis
VZ - Výchova ke zdraví
HV - Hudební výchova
VV - Výtvarná výchova
TV - Tělesná výchova
PČ - Pracovní činnosti
RO - Rozvoj osobnosti
NJ - Německý jazyk
MK - Média a komunikace

▪ Zkratky použité v učebních osnovách

- VRP - volné rovnoběžné promítání

8 **PŘÍLOHY**

8.1 Standardy pro základní vzdělávání

8.2 Projekty k naplňování průřezových témat

8.2.1 Z pohádky do pohádky

8.2.2 Stromy

8.2.3 Evropský den jazyků

8.2.4 Naše třída, naše společnost

8.2.5 Školní časopis

8.2.6.1 Adaptační kurz

8.2.6.2 Ekosystémy

8.2.7 Žijeme společně

8.2.8 Společný svět

8.2.9 Časopis

8.3. Projekty OČMS

8.3.1 OČMS I.

8.3.2 OČMS II.

8.4 Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků (klasifikační řád).

Obsah

1	<u>IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE</u>	2
2	<u>CHARAKTERISTIKA ŠKOLY</u>	3
2.1	Historie školy	3
2.2	Úplnost a velikost školy	3
2.3	Charakteristika pedagogického sboru	3
2.4	Dlouhodobé projekty	4
2.5	Spolupráce s rodiči a dalšími subjekty	4
3	<u>CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU</u>	4
3.1	Zaměření (priority) školy	4
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí	5
3.3	Zabezpečení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	8
3.3.1	Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	8
3.3.2	Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných	9
3.4	Začlenění průřezových témat (tabulky)	10
4	<u>UČEBNÍ PLÁN</u>	16
4.1	Tabulace učebního plánu (hodin)	16
4.1.1	Učební plán – 1.stupeň	16
4.1.2	Učební plán – 2.stupeň	17
4.1.3	Poznámky k učebnímu plánu	18
5	<u>UČEBNÍ OSNOVY</u>	19
5.1	Jazyk a jazyková komunikace	19
5.1.1	Český jazyk, Český jazyk a literatura	19
5.1.2	Cizí jazyk – Anglický jazyk	27
5.1.3	Další cizí jazyk – Německý jazyk	32
5.2	Matematika a její aplikace	34
5.3	Informatika	43
5.4	Člověk a jeho svět	50
5.5	Člověk a společnost	58
5.5.1	Dějepis	58
5.5.2	Výchova k občanství	63
5.6	Člověk a příroda	69
5.6.1	Fyzika	69
5.6.2	Chemie	73
5.6.3	Přírodopis	77
5.6.4	Zeměpis	82

	Základní škola Horní Jelení, příspěvková organizace	
5.7	Umění a kultura	87
	5.7.1 Hudební výchova	87
	5.7.2 Výtvarná výchova	91
5.8	Člověk a zdraví	95
	5.8.1 Výchova ke zdraví	95
	5.8.2 Tělesná výchova	99
5.9	Člověk a svět práce	105
	5.9.1 Pracovní činnosti	105
5.10	Doplňující vzdělávací obory	111
	5.10.1 Rozvoj osobnosti	111
	5.10.2 Média a komunikace	117
6	<u>HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ</u>	119
	6.1 Pravidla hodnocení	119
	6.2 Autoevaluace školy	119
7	<u>POUŽITÉ ZKRATKY</u>	120
8	<u>PŘÍLOHY</u>	121
	8.1 Standardy pro základní vzdělávání	
	8.2 Projekty k naplňování průřezových témat	
	8.3 Projekty OČMS	
	8.4 Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků (klasifikační řád)	
	<u>OBSAH</u>	122